

Nr 256.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945, m. m.; given Stockholms slott den 23 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga bifogade förslag till

dels förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945,

dels ock förordning med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1946 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945.

Häriigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelse.

1 §.

För inkomstökning, som uppkommit efter utgången av augusti 1939 och kan antagas hava berott på förhållanden föranledda av pågående krig eller dessförinnan rådande krigskonjunktur, skall i den omfattning och på det sätt nedan stadgas för år 1945 erläggas krigskonjunkturskatt till staten.

Skattepliktig inkomstökning och skattskyldighet.

2 §.

1 mom. Skattepliktig enligt denna förordning är efter utgången av augusti 1939 uppkommen inkomstökning hänförlig till

- a) inkomst av rörelse;
- b) inkomst av jordbruk;
- c) inkomst av skogsbruk;
- d) inkomst av annan fastighet;
- e) inkomst i form av tantiem, provision, gratifikation eller likartad inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet, därest inkomsten utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk, samt inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet såsom uppfinnare eller av tillfälligt uppdrag ävensom annan jämförlig inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet; samt

f) inkomst av icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom;
allt under förutsättning att inkomsten är skattepliktig enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller är av beskaffenhet som i nästa stycke sägs.

I inkomst av rörelse inräknas vid tillämpning av denna förordning intäkt genom avyttring av sådana för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda maskiner eller andra inventarier, som icke vid beräkning av värdeminskningsavdrag enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt hänförras till byggnad, så ock ersättning på grund av försäkring av dylika tillgångar, även om intäkten eller ersättningen ej är skattepliktig enligt nämnda förordning eller intäkten enligt densamma hänföres till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet.

2 mom. Skattskyldig enligt denna förordning är envar fysisk eller juridisk person, vilken åtnjutit inkomstökning som avses i 1 mom., därest en-

ligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt den fysiska eller juridiska personen vid 1945 års taxering är skattskyldig för den inkomst, var- till inkomstökningen hänför sig, eller, såvitt angår intäkt eller ersättning var- om sägs i 1 mom. andra stycket, för den inkomst, i vilken intäkten eller er- sättningen inräknas.

Från skattskyldighet undantagas systembolag som avses i förordningen an- gående försäljning av rusdrycker, aktiebolaget vin- och spritcentralen samt aktiebolaget svenska tobaksmonopolet så ock annat aktiebolag, från vilket ut- delningen i sin helhet tillfaller staten.

Från skattskyldighet undantages jämväl den som är anställd såsom befäl- havare å eller tillhör besättningen på handelsfartyg, såvitt angår inkomst av sådan anställning.

Oskift dödsbo anses vid tillämpning av denna förordning vara fysisk person.

Taxerad merinkomst.

3 §.

Vid tillämpning av denna förordning skall uppskattning av inkomster ske *dels* för det beskattningsår, för vilket taxering enligt förordningen om stat- lig inkomst- och förmögenhetsskatt av beskattningsnämnd i första instans verkställas under år 1945 (*beskattningsåret*),

dels, utom vad angår inkomst av skogsbruk samt av icke yrkesmässig av- yttring av fast eller lös egendom, för ett vart av de två beskattningsår, som gått till ända närmast före den 1 september 1939 (*förkrigsinkomståren*).

Uppskattningen skall verkställas enligt bestämmelserna i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt med sådana avvikelser, som erford- ras för att åstadkomma likformighet i inkomstberäkningen för de olika åren, samt under iakttagande av i denna förordning meddelade särskilda före- skrifter.

Såsom grund för bestämmande av inkomstökning fastställs, där ej annat följer av särskilda bestämmelser i denna förordning, den på ett antaget *jäm- förelseår* belöpande *jämförelseinkomsten*. Där ej särskilda förhållanden till annat föranleda, skall såsom jämförelseinkomst upptagas medeltalet av in- komsterna för förkrigsinkomståren, dock under iakttagande att jämförelsein- komsten för fysisk person beträffande förvärvskälla, av vilken denne haft sin huvudsakliga försörjning, ej må bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor. Med ledning av den inkomstuppskattning varom nu stadgats fastställs, på sätt i 4—9 §§ närmare angives, *taxerad merinkomst* särskilt för en var av de inkomstgrupper, som angivas i 2 § 1 mom. första stycket a)—f).

Vid fastställande av den taxerade merinkomsten skall, i den omfattning som i denna förordning stadgas, genom särskilt *utjämningsavdrag* eller eljest i särskilt angiven ordning hänsyn tagas till höjning av den allmänna prisni- vån och andra sådana ändringar av förhållandena från utgången av augusti 1939 till beskattningsårets slut, som ej beaktas genom eljest meddelade före- skrifter.

4 §.

1 mom. Beträffande rörelse skola inkomster för förkrigsinkomståren och beskattningsåret så ock jämförelseinkomsten uppskattas för varje förvärvskälla för sig.

Såsom särskild förvärvskälla i rörelse enligt denna förordning anses särskild förvärvskälla enligt kommunalskattelagen.

2 mom. Det belopp, varmed inkomsten för beskattningsåret av en till rörelse hänförlig förvärvskälla överstiger motsvarande jämförelseinkomst, med tillägg eller avdrag i förekommande fall för beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital, utgör *uppskattad merinkomst* av förvärvskällan.

För varje förvärvskälla, för vilken uppskattad merinkomst fastställles, skall tillika på sätt i 4 och 5 mom. sägs fastställas, i vad mån denna kan antagas hava berott på förhållanden föranledda av pågående krig eller dessförinnan rådande krigskonjunktur.

Summan av de för samtliga till rörelse hänförliga förvärvskällor enligt andra stycket fastställda beloppen, minskad med de för samma förvärvskällor enligt 6 mom. beräknade utjämningsavdragen, skall, där ej fall som i 3 mom. avses är för handen, utgöra *taxerad merinkomst* av rörelse.

3 mom. Har skattskyldig, för vilken uppskattad merinkomst av till rörelse hänförlig förvärvskälla fastställles, haft annan till rörelse hänförlig förvärvskälla, beträffande vilken vid motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 2 mom. första stycket underskott uppstår, skall för denna förvärvskälla *uppskattad inkomstminskning* till beloppet fastställas.

Tillika fastställles på sätt i 4 mom. sägs i vad mån den uppskattade inkomstminskningen kan antagas hava berott på förhållanden föranledda av pågående krig eller dessförinnan rådande krigskonjunktur.

Från det belopp, varmed merinkomst som i 2 mom. andra stycket sägs överstiger inkomstminskning som avses i andra stycket av detta mom. — eller, om det belopp, varmed de sammanlagda uppskattade merinkomsterna överstiga de sammanlagda uppskattade inkomstminskningarna, är lägre, från detta belopp — avräknas de för samma förvärvskällor enligt 6 mom. beräknade utjämningsavdragen. Återstoden upptages i fall som i detta mom. avses såsom *taxerad merinkomst*.

4 mom. Kan skattskyldig visa, att i den uppskattade merinkomsten av viss förvärvskälla ingår belopp, varmed dold förkrigsreserv under beskattningsåret minskats, skall merinkomsten i motsvarande mån anses ej hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §. Såsom dold förkrigsreserv anses härvid belopp, varmed tillgångens verkliga värde vid utgången av augusti 1939 översteg dess i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde vid nämnda tidpunkt.

I övrigt skall uppskattad merinkomst antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, där ej den skattskyldige med bärande sannolikhets-skäl ådagalägger, att inkomstökningen helt eller delvis skulle hava uppkommit oberoende av sådana förhållanden.

Uppskattad inkomstminskning skall antagas hava beroit på förhållanden

som omförmälas i 1 §, i den mån det ej framgår såsom sannolikt att inkomstminskningen ej berott på sådana förhållanden.

5 mom. Kungl. Maj:t äger, efter förslag av den i 32 § omförmälda centrala krigskonjunkturskattenämnden eller efter nämndens hörande, beträffande visst slag av rörelse bestämma särskild grund för fastställande huru stor del av uppskattad merinkomst skall, därest ej annat ådagalägges, antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §.

6 mom. Utjämningsavdrag fastställles för varje förvärvskälla för sig, såvitt den skattskyldige är fysisk person, till femton procent av jämförelseinkomsten, och

såvitt den skattskyldige är juridisk person, om jämförelseinkomsten ej överstiger 50 000 kronor, till femton procent av denna, och, om jämförelseinkomsten är högre, till femton procent av den del av jämförelseinkomsten, som ej överstiger tolv procent av genomsnittligt eget kapital i förvärvskällan under andra förkrigsinkomståret — eller, såvitt angår skattskyldig som börjat bedriva ifrågavarande rörelse först efter andra förkrigsinkomstårets utgång, under första verksamhetsåret — men minst 7 500 kronor,

dock för såväl fysisk som juridisk person till minst femton procent av den merinkomst av förvärvskällan som återstår efter tillämpning av 4 mom.

Om kostnadsutjämningsfond som avses i 16 § tages i anspråk under beskattningsåret, må utjämningsavdrag ej åtnjutas med högre belopp än den merinkomst, som skulle hava beräknats enligt 2 mom. andra stycket, därest sådan fond ej tagits i anspråk.

7 mom. Vad i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen samt förordningen den 26 maj 1944 med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1945 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg stadgas om särskild ordning beträffande beskattning av ersättning eller köpeskilling som nu sagts skall icke äga tillämpning vid taxering till krigskonjunkturskatt, utan skall vid uppskattning av inkomst såväl för förkrigsinkomståren som för beskattningsåret beträffande dylik ersättning eller köpeskilling förfaras enligt de regler, som gälla för taxering av ersättning på grund av försäkring av annan till inventarier hänförlig egendom än fartyg, eller av köpeskilling vid avyttring av sådan annan egendom.

Om provisorisk påföring av skatt i fall som nu sagts stadgas i 18 §.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

1 mom. Beträffande jordbruk skall uppskattad merinkomst beräknas gemensamt för olika förvärvskällor till det belopp, varmed inkomsten av jordbruk under beskattningsåret, med tillägg eller avdrag i förekommande fall för beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital, överstiger motsvarande jämförelseinkomst. Till inkomst av jordbruk hänföres inkomst av jordbruksfastighet med undantag av inkomst av skogsbruk.

2 mom. Den uppskattade merinkomsten av jordbruk skall upptagas såsom

taxerad merinkomst, i den mån den kan antagas hava berott på förhållanden som avses i 1 § och icke utgör kompensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Beträffande *skogsbruk* skall såsom inkomstökning beroende på förhållanden som avses i 1 § upptagas så stor del av de under beskattningsåret åtnjutna intäkterna av skogsbruk genom avyttring eller uttag för förädling eller förbrukning i egen rörelse som kan anses hava uppkommit genom prisstegring från förkrigsinkomståren utöver vad som erfordrats för att täcka omkostnadernas ökning. Dylik inkomstökning skall, till den del den ej anses utgöra kompensation för förhållanden som i 3 § sista stycket sägs, efter skälig nedsättning i syfte att befordra med hänsyn till folkhushållningen önskvärd avverkning, upptagas såsom *taxerad merinkomst* av skogsbruk; dock skall den taxerade merinkomsten ej upptagas till högre belopp än som av den skattskyldige visas hava motsvarat beräknad nettointäkt av skogsbruk under beskattningsåret.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §.

1 mom. Beträffande inkomst av *annan fastighet* skall det belopp, varmed inkomsten för beskattningsåret, beräknad gemensamt för olika förvärvskällor, överstiger motsvarande jämförelseinkomst, med tillägg eller avdrag i förekommande fall för beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital, utgöra *uppskattad merinkomst*.

2 mom. Det fastställles i vad mån den uppskattade merinkomsten av annan fastighet med sannolikhet kan anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §. Det sålunda fastställda beloppet minskat med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av jämförelseinkomsten, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

(Se vidare anvisningarna.)

8 §.

Beträffande under beskattningsåret åtnjuten inkomst i form av *tantiem* eller annan inkomst som avses i 2 § 1 mom. e) skall, där ej annat följer av vad nedan stadgas, gemensamt för inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet såsom *taxerad merinkomst* upptagas

a) till intäkt av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet hänförligt belopp, vars storlek varit beroende *antingen* av sådant resultat av rörelse som belöper på tiden efter utgången av augusti 1939 eller av omsättningen i eller omfattningen av efter nämnda tidpunkt bedriven rörelse *eller* av sådant resultat av jordbruk eller skogsbruk som belöper på tiden efter utgången av år 1939,

samt till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, dock ej realisationsvinst, hänförligt belopp, vars storlek varit beroende av resultatet av tillfällig affär som gjorts efter utgången av augusti 1939,

i båda fallen försåvitt ej den skattskyldige med bärande sannolikhetsskäl ådagalägger att motsvarande intäkt skulle hava uppkommit oberoende av förhållanden som omförmälas i 1 §, så ock

b) intäkt i andra fall än nu sagts av tillfällig verksamhet såsom uppfinnare eller av tillfälligt uppdrag eller av annan jämförlig tillfällig förvärvsverksamhet, i den mån intäkten uppenbarligen överstigit det vederlag för uppdraget eller det eljest utförda arbetet som den skattskyldige skäligen kunnat betinga sig, om förhållanden som i 1 § sägs ej varit för handen.

Såsom taxerad merinkomst skall dock i intet fall upptagas högre belopp än det, varmed inkomst av tjänst och av tillfällig förvärvsverksamhet, med undantag av realisationsvinst och lotterivinst samt belopp som erhållits genom restitution av allmänna skatter, för beskattningsåret överstiger motsvarande jämförelseinkomst med tillägg av ett belopp svarande mot utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av jämförelseinkomsten.

(Se vidare anvisningarna.)

9 §.

Beträffande realisationsvinst vid icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom skall prövas i vad mån den kan antagas hava berott på värdeökning uppkommen efter utgången av augusti 1939, med rätt för den skattskyldige att med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga att vinsten skulle hava uppkommit oberoende av förhållanden som omförmälas i 1 §. Det sålunda framkomna beloppet, minskat med avdrag som stadgas i andra stycket samt med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av beloppet, upptages såsom *taxerad merinkomst*.

Vid fastställande av den taxerade merinkomsten må avdrag ske dels för realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom, beräknad efter samma grunder som tillämpats vid uppskattningen av realisationsvinsten, dels, om den skattskyldige normalt plägat beskattas för realisationsvinst, för ett med hänsyn därtill avvägt skäligt belopp.

(Se vidare anvisningarna.)

Beskattningsbar merinkomst.

10 §.

1 mom. Till krigskonjunkturskatt *beskattningsbar merinkomst* fastställas särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor tillsammans.

Vid fastställande av beskattningsbar merinkomst skall från de taxerade merinkomsterna sammanlagt avdragas

dels ett belopp utgörande så många procent av de taxerade merinkomsterna som antalet kronor, varmed den sammanlagda utdebiteringen per skatte-krona på grundval av den skattskyldiges taxering till kommunal inkomstskatt år 1943 efter avdrag för därå belöpande statsbidrag av skatteutjämningsmedel, överstigit femton kronor,

dels ock ett belopp av 3 000 kronor.

Avdrag som ovan sagts tillgodonjutes i första hand från taxerad merinkomst av rörelse. Återstående avdrag göres från summan av övriga taxerade merinkomster. Därest kostnadsutjämningsfond som avses i 16 § tages i anspråk under beskattningsåret, må ovannämnda avdrag å 3 000 kronor medgivas allenast i den mån dylikt avdrag skulle kunnat tillgodonjutas om sådan fond ej tagits i anspråk.

Skattskyldig, som haft sin huvudsakliga försörjning av havsfiske, äger från den merinkomst av rörelse, som återstår sedan ovannämnda avdrag å 3 000 kronor gjorts, tillgodonjuta ett ytterligare avdrag å 2 000 kronor. Stadgandet i föregående stycke sista punkten skall äga motsvarande tillämpning beträffande avdrag, som i detta stycke avses.

Har skattskyldig, för vilken taxerad merinkomst fastställles, under beskattningsåret haft annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som vid tillämpning av denna förordnings föreskrifter utvisar inkomstminskning, skall vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande, innan avdrag som ovan sagts ifrågakommer, skäligt avdrag medgivas med högst inkomstminskningens belopp. Har den skattskyldige under beskattningsåret även haft annan, krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla, som kan anses utvisa inkomstökning i förhållande till förkrigsinkomstären, bör skälig hänsyn därtill tagas vid avdragets bestämmande.

2 mom. Har skattskyldig, för vilken taxerad merinkomst fastställles, under de beskattningsår taxeringarna till krigskonjunkturskatt åren 1941—1944 avsågo haft krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som vid tillämpning av de vid nämnda taxeringar gällande föreskrifterna utvisade inkomstminskning, för vilken avdrag vid nämnda taxeringar skulle hava medgivits, därest inkomstökning å annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla förelegat, skall jämväl avdrag för sådan inkomstminskning medgivas vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande, dock endast i den mån avdrag för inkomstminskningen ej utnyttjats vid taxeringarna åren 1941—1944.

3 mom. Beskattningsbar merinkomst utföres dels för rörelse, dels för övriga förvärvskällor gemensamt i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

(Se vidare anvisningarna.)

Beräkning av krigskonjunkturskatt.

11 §.

1 mom. För krigskonjunkturskatten fastställles ett *grundbelopp*. Detta skall utgöra,

a) beträffande rörelse:

å den del av den beskattningsbara merinkomsten, som
ej överstiger 20 % av motsvarande jämförelseinkomst: 50 %,
överstiger 20 men ej 50 % av motsvarande jämförelseinkomst: 60 %,
» 50 % » » » : 70 %,

b) beträffande övriga förvärvskällor:

50 procent av den beskattningsbara merinkomsten.

Avser beskattningsåret ej samma antal månader som det antagna jämförelseåret, skall motsvarande jämförelseinkomst upptagas till ett med hänsyn härtill jämkat belopp. Den motsvarande jämförelseinkomsten utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

2 mom. Krigskonjunkturskatten skall utgöra det enligt 1 mom. fastställda grundbeloppet efter avdrag av de belopp varmed statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet för den skattskyldige skulle hava minskats, om krigskonjunkturskattens grundbelopp avdragits från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet och det därefter återstående beloppet utgjort taxerat belopp.

12 §.

Skall jämlikt 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för äkta makar fastställas gemensamt beskattningsbart belopp, skall i förekommande fall jämväl till krigskonjunkturskatt beskattningsbar merinkomst särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor fastställas för makarna gemensamt.

Kan ene maken helt eller delvis ej utnyttja avdrag för inkomstminskning eller realisationsförlust, må det återstående avdraget tillgodonjutas av den andre maken, som om denne själv haft inkomstminskningen eller realisationsförlusten. Vad nu stadgats om inkomstminskning skall gälla även förvärvskällor som avses i 5—8 §§. Avdrag som omförmäles i 10 § skall, med motsvarande tillämpning av där meddelade föreskrifter, ske från den för båda makarna sammanlagda taxerade merinkomsten.

Krigskonjunkturskatten beräknas efter den för båda makarna sammanlagda beskattningsbara merinkomsten, såvitt angår rörelse med hänsyn tagande till den för båda sammanlagda jämförelseinkomsten, och fördelas å makarna, särskilt för rörelse och särskilt för övriga förvärvskällor, efter förhållandet mellan deras taxerade merinkomster av motsvarande förvärvskällor.

Vid beräkning enligt 11 § 2 mom. av avdrag från det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet i fall som avses i 19 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt iakttages att avdraget må, i den mån det ej kunnat utnyttjas av den därtill närmast berättigade maken, tillgodokomma den andre maken.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt.

13 §.

Krigskonjunkturskatt må efter framställning från skattskyldig, som taxeras för merinkomst av rörelse, påföras allenast provisoriskt

a) för framtida nedskrivning av ersättningslager (14 §),

- b) för mötande av framtida prisfall (15 §),
- c) för kostnadsutjämning (16 §),
- d) för befarad framtida värdeminskning (17 §),
- e) för framtida anskaffning av ersättningsstonnage med mera (18 §) samt
- f) för framtida nyanskaffning av fartyg (19 §).

14 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för framtida nedskrivning av ersättningslager* skall ske,

därest lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse minskats sedan sista förkrigsinkomstårets utgång eller, om lagret vid utgången av augusti 1939 visas hava varit större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, sedan utgången av augusti 1939,

samt en särskild varuförnyelsefond för beskattningsåret avsatts för nedskrivning av lager, som den skattskyldige har för avsikt att anskaffa i stället för sålunda avgången lagertillgång.

Den provisoriska påföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle hava minskats, om vid beskattningsårets slut nya lagertillgångar hade anskaffats för lagrets uppbringande till samma storlek som vid sista förkrigsinkomstårets utgång, eller, om lagret vid utgången av augusti 1939 var större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, till samma storlek som vid utgången av augusti 1939 och enligt i denna förordning medgivna grunder nedskrivits högst med det till varuförnyelsefonden avsatta beloppet.

(Se vidare anvisningarna.)

15 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för mötande av framtida prisfall* skall ske,

därest under beskattningsåret tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse inköpts men ej levererats,

samt en särskild prisfluktuationsfond för beskattningsåret avsatts för att möta framtida prisfall å dessa tillgångar.

Den provisoriska påföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle hava minskats, om de inköpta lagertillgångarna hade levererats under beskattningsåret och vid beskattningsårets utgång enligt i denna förordning medgivna grunder nedskrivits högst med det till prisfluktuationsfonden avsatta beloppet.

(Se vidare anvisningarna.)

16 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för kostnadsutjämning* skall ske,

därest en särskild kostnadsutjämningsfond för beskattningsåret avsatts för att användas till omkostnader i rörelsen under ett följande år.

Den provisoriska påföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle

hava minskats, om de avsatta medlen använts för avdragsgilla omkostnader under beskattningsåret.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt enligt denna paragraf må ej medgivas, därest restitution av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt för tidigare år skett för omkostnader under beskattningsåret.

(Se vidare anvisningarna.)

17 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för befarad framtida värde-minskning* skall ske,

därest i räkenskaperna för beskattningsåret beträffande tillgång för stadigvarande bruk i rörelse avskrivning skett för överpris eller merkostnad,

men avdrag för motsvarande belopp vid inkomstuppskattning enligt denna förordning finnes ej kunna medgivas.

Den provisoriska skattepåföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle hava minskats, om det i räkenskaperna gjorda avdraget i sin helhet hade medgivits vid inkomstuppskattningen.

(Se vidare anvisningarna.)

18 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för framtida anskaffning av ersättningstonnage med mera* skall ske,

därest under beskattningsåret rörelse tillhörigt fartyg försålt eller fartyg eller annan tillgång för stadigvarande bruk i rörelse förlorats,

och köpeskillingen eller försäkringssumman eller del därav insatts å särskilt konto hos riksbanken för att användas, om det insatta beloppet utgöres av köpeskillning för fartyg, till anskaffande av annat eller andra fartyg, och, om det utgöres av försäkringssumma för förlorad tillgång, till anskaffande av fartyg eller annan tillgång för stadigvarande bruk.

Den provisoriska påföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle hava minskats, om den i den beskattningsbara merinkomsten ingående del av det insatta beloppet, som överstiger den avyttrade eller förlorade tillgångens värde, avdragits vid inkomstuppskattningen. Med tillgångens värde förstås härvid dess i beskattningsavseende enligt denna förordning gällande värde när avyttringen ägde rum eller förlusten timade, eller, om tillgången när den avyttrades eller förlorades var belastad med intecknad gäld, nämnda värde med avdrag av gälden.

(Se vidare anvisningarna.)

19 §.

Provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt *för framtida nyanskaffning av fartyg* skall ske,

därest i annat fall än som avses i 18 § skattskyldig som driver rederirörelse å särskilt konto hos riksbanken insatt belopp för att användas till anskaffande av fartyg.

Den provisoriska påföringen skall avse det belopp, varmed skatten skulle

hava minskats, om halva det insatta beloppet, dock högst hälften av den vid inkomstsuppskattning enligt denna förordning beräknade inkomsten för beskattningsåret, avdragits vid inkomstsuppskattningen.

(Se vidare anvisningarna.)

20 §.

Har fond som i 14, 15 eller 16 § avses ej avsatts i balansräkningen för beskattningsåret eller har sådan fond avsatts med mindre belopp än som sedermera visar sig hava varit önskvärt, må såsom avsättning godkännas skriftlig förklaring av den skattskyldige, att i räkenskaperna för det på beskattningsåret närmast följande räkenskapsåret överföring till sådan fond skall göras från fond eller konto, som fanns vid beskattningsårets utgång och som kunde disponeras för de i nämnda paragrafer angivna ändamålen.

För skattskyldig, som ej i sina räkenskaper gjort avsättning till kostnadsutjämningsfond eller avgivit förklaring som i första stycket sägs, må lika med sådan avsättning anses redovisning å särskild blankett enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t, av för kostnadsutjämningsfonden disponibla medel å sådana fonder eller konton i balansräkningen för beskattningsåret som kunnat tagas i anspråk för avsättning till kostnadsutjämningsfond, i den mån dessa ej utnyttjats för provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt för åren 1942—1944. Såsom sådana medel må i sista hand upptagas förefintlig, genom nedskrivning eller avskrivning under beskattningsåret eller närmast föregående två beskattningsår bildad, vid taxering för dessa år ej godkänd dold reserv i varulager eller tillgång för stadigvarande bruk, vilken, om nedskrivningen eller avskrivningen ej skett, kunnat tagas i anspråk för avsättning till kostnadsutjämningsfond. Kan skattskyldig, för vilken dylika fonder, konton eller andra medel ej skulle räckt till för sådan avsättning, visa att eget kapital, som fanns vid beskattningsårets utgång, ej därefter till någon del uttagits ur rörelsen, eller, där den skattskyldige är fysisk person, att sådant kapital uttagits endast för nödiga kostnader, må det felande beloppet i stället redovisas i andra medel. Den skattskyldige är pliktig att i fall som i detta stycke avses årligen vid deklaration till krigskonjunkturskatt bilägga uppgift å blankett som nyss sagts utvisande i vad mån ifrågavarande medel alltjämt äro i behåll.

Det i 18 och 19 §§ angivna villkoret om insättning i riksbanken skall anses fullgjort, om dylik insättning skett senast den 31 juli 1945 eller vid den senare tidpunkt före taxeringens avslutande, som landskamreraren bestämmer. Efter ansökan av skattskyldig äger Kungl. Maj:t i särskilda fall, där insättning i riksbanken skulle vålla den skattskyldige avsevärd svårighet, föreskriva, att insättning i riksbanken må ersättas med annan väsentligen likvärdig disposition av tillgångar eller, där synnerliga skäl därtill äro, fastställa annat villkor för den provisoriska skattepåföringen.

21 §.

Restitution av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt skall efter framställning från skattskyldig av prövningsnämnd medgivnas, om och i den mån före viss tidpunkt, som sedermera fastställles,

a) varuförnyelsefond som i 14 § sägs använts för enligt denna förordning medgiven nedskrivning å lagertillgångar som anskaffats i stället för de under beskattningsåret avgångna lagertillgångarna,

b) lagertillgångar som i 15 § avses levererats och prisfluktuationsfonden använts för sådan nedskrivning av dessa tillgångar, som enligt denna förordning skulle medgivits för beskattningsåret, om tillgångarna då levererats,

c) kostnadsutjämningsfond som i 16 § sägs använts för omkostnader i rörelsen, för vilka avdrag skulle medgivits vid taxering till krigskonjunkturskatt, därest fonden ej disponerats för ändamålet,

d) tillgång som i 17 § sägs nedgått i värde under det, vartill den i beskattningsavseende enligt denna förordning avskrivits,

e) belopp, som enligt 18 eller 19 § insatts i riksbanken, disponerats för sådan anskaffning av tillgång som insättningen avsett, och i räkenskaperna sådan avskrivning å tillgången skett som enligt i denna förordning angivna grunder skulle kunnat godkännas vid taxering till krigskonjunkturskatt för anskaffningsåret, eller

f) tillgång som i e) sägs nedgått i värde under det, vartill den i beskattningsavseende enligt denna förordning avskrivits,

dock att, därest i fall som avses i 18 § den under beskattningsåret avytttrade eller förlorade tillgången varit belastad med in-tecknad gäld och där- emot svarande belopp ej blivit insatt i riksbanken, den omständigheten att jämväl andra medel än i riksbanken insatta använts för anskaffning av den nya tillgången ej skall betaga den skattskyldige den rätt till restitution som skulle tillkommit honom, därest medlen uttagits ur riksbanken.

Vid tillämpning av bestämmelserna i föregående stycke skall iakttagas, att tidigare till fond av ifrågavarande slag gjord avsättning skall anses hava tagits i anspråk före sådan avsättning till dylik fond, som skett enligt denna förordning.

Har skattskyldig för visst år i stället för att jämlikt 16 § göra avsättning till kostnadsutjämningsfond lämnat redovisning å särskild blankett som i 20 § andra stycket sägs, må såsom omkostnad vilken berättigar till restitution enligt c) godkännas högst så stort belopp, som den skattskyldige visar hava i balansräkningen för varje år före beskattningsåret från och med året efter det som redovisningen avsåg funnits kvar av de medel, vilkas redovisning godkänts såsom likvärdig med avsättning till kostnadsutjämningsfond. Såsom kvarvarande medel äger härvid den skattskyldige tillgodoräkna sig jämväl den erlagda krigskonjunkturskatt för vilken enligt ifrågavarande bestämmelser provisorisk skattepåföring erhållits.

Restitutionen skall i vart och ett av de i a)—f) angivna fallen avse det belopp, varmed skatten för beskattningsåret skulle hava minskats, om avdrag med den i punkten angivna nedskrivningen, omkostnaden, avskrivningen eller värdeminskningen skett vid den beskattningsbara merinkomstens fastställande.

Därest skattskyldig, vilken med medel ur kostnadsutjämningsfond gäldat samtliga på beskattningsåret belöpande omkostnader som i c) sägs men ej

därigenom kunnat helt undgå inkomstminskning, till täckande helt eller delvis av denna disponerat ytterligare medel ur fonden, må i motsvarande mån restitution som ovan sagts äga rum, såsom om medlen använts för i c) avsedda omkostnader.

(Se vidare anvisningarna.)

22 §.

1 mom. Där insättning i riksbanken jämlikt 18 eller 19 § skett, är den skattskyldige ej pliktig erlægga enligt samma paragrafer provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt, förrän prövningsnämnd i den ordning som av Kungl. Maj:t fastställs meddelat särskilt föreläggande därom. Kungl. Maj:t äger utfärda föreskrifter rörande rätt för skattskyldig att disponera de hos riksbanken insatta medlen under iakttagande att säkerhet vinnes för betalning av den provisoriskt påförda skatten i den mån den ej kommer att bli föremål för restitution.

Den som enligt 17 § erhållit provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt för befarad framtida värdeminskning och som hos riksbanken ställt av riksbanken godkänd säkerhet för skatten äger åtnjuta uppskov med skattens erläggande enligt bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

Har Kungl. Maj:t enligt 20 § tredje stycket fastställt särskilt villkor för provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt i fall som avses i 18 eller 19 §, meddelar Kungl. Maj:t även de särskilda föreskrifter rörande skattens erläggande och restitution, som därav betingas.

2 mom. Har tillgång som i 18 eller 19 § avses anskaffats efter beskattningsårets utgång men senast den 31 juli 1945 eller vid den senare tidpunkt före taxeringens avslutande, som landskamreraren bestämmer, skall vid tillämpning av denna förordning så anses som om belopp, vilket använts för betalning av tillgången, varit insatt i riksbanken vid beskattningsårets utgång och sedermera disponerats för anskaffning av tillgången.

3 mom. Föreligga förutsättningar för restitution enligt 21 § redan före taxeringens verkställande, skall visserligen krigskonjunkturskatt provisoriskt påföras den skattskyldige, men skall prövningsnämnden efter framställning från denne i samband med taxeringen förklara att det skattebelopp, som restitutionen skulle avse, ej skall av den skattskyldige erläggas.

Förklaring som nu sagts skall ock efter framställning från den skattskyldige meddelas, därest efter taxeringen men före uppbörden restitution medges.

4 mom. Fråga om restitution i de i 21 § a) och c) angivna fallen prövas, sedan balansräkningen för vederbörligt år fastställts. Beträffande förfarandet vid restitution meddelar Kungl. Maj:t föreskrifter under iakttagande av stadgandet i 28 § andra stycket.

23 §.

Å erlagd, provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt, som enligt 21 § restitueras, utgår ränta med två och en halv procent, dock ej i den mån fråga är om restitution enligt 21 § c).

Ätnjuter skattskyldig uppskov enligt 22 § 1 mom. med erläggande av krigskonjunkturskatt, är han pliktig att å det skattebelopp som slutligen fastställles betala ränta från den dag, då skatten enligt eljest gällande föreskrifter senast skolat erläggas, efter räntefot som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Särskilda bestämmelser rörande dödsbo.

24 §.

Därest enligt 23 § eller 24 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt dödsbo efter skattskyldig befrias från skattskyldighet eller från erläggande av skatt, skall på särskild prövning av prövningsnämnd bero, huruvida och i vad mån härav föranledd befrielse från skattskyldighet till krigskonjunkturskatt eller från erläggande av sådan skatt skall äga rum.

Vad i 24 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är stadgat om dödsbos och dödsbodelägares ansvarighet för dylik skatt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om krigskonjunkturskatt.

Beskattningsort.

25 §.

Taxering till krigskonjunkturskatt skall ske i den kommun, som enligt 22 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är den skattskyldiges beskattningsort.

Uppgiftsskyldighet och förfarande vid taxering till krigskonjunkturskatt.

26 §.

Taxeringsförordningens bestämmelser om taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skola i tillämpliga delar, med de avvikelser som nedan stadgas, lända till efterrättelse med avseende å taxering till krigskonjunkturskatt.

Där ej annat av sammanhanget framgår, förstås i denna förordning med *län* jämväl Stockholms stad, med *länsstyrelse* jämväl överståthållarämbetet, med *landskamrerare* jämväl skattedirektören hos överståthållarämbetet samt med *taxeringsintendent* jämväl allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden ävensom i 16 § taxeringsförordningen omförmäld tjänsteman.

27 §.

1 mom. Fysisk eller juridisk person, som i sin år 1945 avlämnade självdeklaration uppgivit nettointäkt av rörelse eller inkomst av tantiem, provision eller gratifikation som utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk, sammanlagt ej understigande 4 000 kronor, är såvitt ej Kungl. Maj:t annor-

lunda föreskriver, pliktig att utan anmaning på heder och samvete avlämna deklaration till ledning för egen taxering till krigskonjunkturskatt.

Undantagen från deklarationsplikt som nu sagts är fysisk person, för vilken för beskattningsåret av taxeringsnämnden fastställts ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp å högst 6 000 kronor, så ock juridisk person som jämlikt 2 § 2 mom. är undantagen från skattskyldighet.

Deklarationen skall senast den 31 juli 1945 avlämnas till länsstyrelsen i det län, där taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ägt rum.

2 mom. Annan än den, som på grund av bestämmelserna i 1 mom. har uppgiftsskyldighet, är pliktig att efter anmaning, inom tid som i anmaningen angives, på heder och samvete avlämna deklaration för egen taxering till krigskonjunkturskatt. Sådan deklarationsskyldighet föreligger dock ej beträffande inkomst av jordbruk och skogsbruk.

3 mom. Formulär till blanketter för deklarationer enligt 1 och 2 mom. fastställas av Kungl. Maj:t.

4 mom. Efter anmaning är en var fysisk eller juridisk person pliktig att i den omfattning, som i anmaningen angives, meddela för sin taxering till krigskonjunkturskatt erforderliga uppgifter utöver dem som avses i 1 och 2 mom.

5 mom. Vanligt handelsbolag, kommanditbolag så ock rederi för registreringspliktigt fartyg skall utan anmaning till ledning för delägares taxering till krigskonjunkturskatt avlämna deklaration på sätt och i den ordning i 1 mom. sägs.

6 mom. Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration för taxering till krigskonjunkturskatt skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna självdeklaration hava motsvarande tillämpning; dock skall den i 39 § 1 mom. första stycket taxeringsförordningen stadgade påföljd för underlåtenhet att avlämna självdeklaration beträffande deklaration enligt 1 mom. här ovan inträda endast därest den skattskyldige underlåtit att efterkomma anmaning att inkomma med sådan.

Rörande påföljd för underlåtenhet att avlämna deklaration i fall som avses i 5 mom. skola taxeringsförordningens bestämmelser om underlåtenhet att avlämna uppgifter som i 34 § samma förordning sägs äga motsvarande tillämpning.

28 §.

Taxering verkställs av den prövningsnämnd, som har att taga befattning med den skattskyldiges taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Frågor om rätt till restitution av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt skola handläggas av prövningsnämnd.

29 §.

1 mom. Det åligger taxeringsintendenten att, med ledning av deklarationer och andra uppgifter enligt 27 § och tillgängliga handlingar rörande

taxering jämlikt taxeringsförordningen, efter den skriftväxling med den skattskyldige och utredning i övrigt som finnes erforderlig, såsom underlag för taxeringen till krigskonjunkturskatt låta upprätta förslag till sådan taxering av en var skattskyldig, för vilken till krigskonjunkturskatt beskattningsbar merinkomst ifrågakommer.

Förslag rörande taxering till krigskonjunkturskatt såvitt angår inkomst av jordbruk och av skogsbruk skall genom taxeringsintendentens försorg upprättas med ledning av den skattskyldiges självdeklarationer och inhämtade upplysningar enligt formulär som fastställas av Kungl. Maj:t.

2 mom. Överensstämmer förslag enligt 1 mom. första stycket med deklaration, som avgivits av den skattskyldige, skall det så snart ske kan överlämnas till prövningsnämnden.

3 mom. Innebär förslag enligt 1 mom. första stycket avvikelse från den skattskyldiges deklaration eller är sådant förslag upprättat utan att deklaration avlämnats, skall det genom taxeringsintendentens försorg ofördröjligen i rekommenderat brev tillställas den skattskyldige.

Förslag som avses i 1 mom. andra stycket skall genom taxeringsintendentens försorg i rekommenderat brev tillställas den skattskyldige. Endast där särskilda omständigheter därtill föranleda må sådant brev avsändas senare än den 1 oktober 1945.

Skattskyldig, som icke åtnöjes med förslag till taxering, äger att inom viss tid vid förslagens översändande angiven tid till länsstyrelsen ingiva till prövningsnämnden ställda erinringar mot förslaget jämte den utredning han vill åberopa. Tid som nu sagts skall, där ej särskilda omständigheter göra det omöjligt, bestämmas till minst fjorton dagar efter förslagens mottagande.

Sedan taxeringsintendenten vidtagit de ändringar i förslaget, vartill erinringarna må föranleda, skall förslaget så snart ske kan föreläggas prövningsnämnden.

30 §.

1 mom. Därest prövningsnämnden vid granskning av förslag rörande taxering till krigskonjunkturskatt finner anledning till annan avvikelse från detta än som föranledes av yrkande från den skattskyldige, bör denne där-om underrättas och erhålla tillfälle inkomma med erinringar, innan taxeringen fastställs.

2 mom. Prövningsnämnden skall verkställa taxering till krigskonjunkturskatt så snart ske kan efter det nämnden fastställt taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1945, dock senast den 31 december samma år, eller, såvitt angår skattskyldig vilkens taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1945 prövningsnämnden efter särskild prövning fastställt efter utgången av nämnda år, senast den 30 juni 1946.

3 mom. Sedan prövningsnämnden verkställt taxeringen till krigskonjunkturskatt, antecknas denna i särskild längd (*krigskonjunkturskattelängd*) enligt formulär, som fastställas av Kungl. Maj:t.

4 mom. Till en var skattskyldig, som taxerats till krigskonjunkturskatt, skall vederbörande protokollförare senast å fjortonde dagen efter den, då protokollet justerades, i rekommenderat brev med mottagningsbevis översända utdrag ur krigskonjunkturskattelängden samt prövningsnämndens protokoll i vad den skattskyldige angår, dock att nämnda handlingar skola översändas senast den 15 januari 1946 i vad angår skattskyldiga, vilkas taxering till krigskonjunkturskatt verkställts senast den 31 december 1945.

31 §.

Kungl. Maj:t förordnar en i bokföring sakkunnig person att såsom konsulent biträda allmänna ombudet hos den mellankommunala prövningsnämnden vid taxeringen till krigskonjunkturskatt. Där så provas erforderligt förordnar Kungl. Maj:t jämväl, efter framställning av länsstyrelsen, sådan sakkunnig att såsom konsulent biträda taxeringsintendenten vid ifrågavarande taxering.

Därjämte förordnar Kungl. Maj:t en särskild konsulent att tillhandagå taxeringsmyndigheterna med råd och upplysningar rörande taxering till krigskonjunkturskatt och att vara föredragande hos den nämnd som omförmäles i 32 §.

32 §.

Kungl. Maj:t förordnar en för hela riket gemensam nämnd (*centrala krigskonjunkturskattenämnden*) med uppgift att

dels efter framställning från taxeringsintendent eller från prövningsnämnd eller när anledning eljest anses föreligga avgiva yttranden i ärenden rörande taxering till krigskonjunkturskatt,

dels, när anledning därtill uppkommer, till Kungl. Maj:t avgiva förslag rörande tillämpning av denna förordning.

Nämnden skall bestå av ordförande och nio ledamöter. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande. För varje ledamot utses en suppleant.

Nämnden är beslutförför, när sju medlemmar äro tillstädes.

Nämnden må, i den utsträckning Kungl. Maj:t förordnar, åtnjuta biträde av sakkunniga.

Beträffande nämndens verksamhet skola de i 110—112 §§ taxeringsförordningen meddelade bestämmelserna äga motsvarande tillämpning.

33 §.

Deklaration eller annan uppgift enligt denna förordning skall av vederbörande myndighet biläggas och åtfölja den självdeklaration, till vilken den anknyter. Vad i 56 § 1 mom. taxeringsförordningen stadgas beträffande självdeklaration skall äga tillämpning jämväl beträffande handling som enligt vad nu sagts skall biläggas självdeklarationen.

Rörande rätt att taga del av självdeklaration samt av deklARATIONER och andra uppgifter enligt denna förordning skall vad i 56 § 1 mom. taxerings-

förordningen stadgas beträffande sakkunnig gälla om konsulent enligt denna förordning, och skall vad i nämnda mom. stadgas beträffande ordförande och ledamöter i prövningsnämnd gälla om ordförande och ledamöter i den centrala krigskonjunkturskattenämnden. Rörande förbud för person, som sålunda fått del av självdeklaration eller deklaration eller annan uppgift enligt denna förordning, att offentliggöra eller yppa dess innehåll skola föreskrifterna i 56 § 1 mom. och 57 § taxeringsförordningen äga motsvarande tillämpning.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken äger rätt att taga del av deklaration till krigskonjunkturskatt, äger jämväl rätt att taga del av den självdeklaration, vid vilken den bilagts eller skall biläggas, jämte därtill hörande uppgifter enligt taxeringsförordningen.

34 §.

För taxeringen till krigskonjunkturskatt må granskning av skattskyldigs bokföring enligt bestämmande i varje särskilt fall av taxeringsintendenten verkställas av person, som verkställer bokföringsgranskning enligt taxeringsförordningen. Taxeringsförordningens föreskrifter skola härvid äga motsvarande tillämpning.

Dylik granskning må ock verkställas av konsulent, varom i 31 § förmäles.

35 §.

1 mom. Beträffande besvär över taxering till krigskonjunkturskatt så ock över beslut rörande restitution av provisoriskt påförd sådan skatt skola taxeringsförordningens föreskrifter om taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning med iakttagande att besvärsrätt tillkommer den skattskyldige och vederbörande taxeringsintendent.

2 mom. Därest genom utslag av Kungl. Maj:t eller kammarrätten sådan ändring sker i den skattskyldiges taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för inkomst under något av förkrigsinkomståren, att taxeringen till krigskonjunkturskatt bör bestämmas till annat belopp än som skett, må besvär med yrkande om härav föranledd ändring i taxeringen till krigskonjunkturskatt anföras hos prövningsnämnden eller, därest denna taxering i annan ordning är föremål för prövning i högre instans, hos denna instans för att prövas i sammanhang med målet i övrigt.

Rätt att anföras besvär som nu sagts tillkommer den skattskyldige, där han ej gjort sig skyldig till underlåtenhet, som avses i 27 § 6 mom. första stycket, samt vederbörande taxeringsintendent. Beträffande tiden för besvärens ingivande och handläggningen av desamma skall 124 a § 1 mom. taxeringsförordningen äga motsvarande tillämpning.

36 §.

1 mom. Äro för viss skattskyldig besvär samtidigt anhängiga över taxering enligt denna förordning och enligt taxeringsförordningen, skola besvären prövas i samband med varandra.

Därest efter anförda besvär eller eljest taxering till statlig inkomst- och

förmögenhetsskatt för år 1945 ändras eller påföres någon, skall samtidigt vidtagas därav betingad ändring i taxeringen till krigskonjunkturskatt, dock att, därest beslut om höjning av taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt eller påföring av sådan taxering meddelas av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, fråga om därav betingad höjning eller påföring av taxering till krigskonjunkturskatt skall handläggas av prövningsnämnd. Beslut rörande fråga som nyss sagts skall av prövningsnämnd meddelas så snart ske kan efter det kammarrättens utslag angående taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag angående samma taxering meddelats. Beträffande förslag i fråga om taxering till krigskonjunkturskatt i fall som nu avses skola bestämmelserna i 29 § äga motsvarande tillämpning under iakttagande att förslaget så snart ske kan bör tillställas den skattskyldige för erinringars avgivande. Vad sålunda stadgats angående prövningsnämnds handläggning av fråga rörande taxering till krigskonjunkturskatt skall dock ej äga tillämpning i fall där kammarrätten eller Kungl. Maj:t tidigare meddelat beslut angående samma taxering.

Det åligger länsstyrelsen att vid insändande till kammarrätten av besvär rörande taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt i förekommande fall foga utdrag av krigskonjunkturskattelängden.

2 mom. Därest beslut om höjning av taxering till krigskonjunkturskatt eller påföring av sådan taxering meddelas av prövningsnämnd efter den 31 december 1945, skola bestämmelserna i 13—20 §§ äga motsvarande tillämpning under iakttagande, dels att sådan skriftlig förklaring som i 20 § första stycket sägs må avse att överföring till viss fond skall göras i räkenskaperna för det år under vilket prövningsnämndens beslut meddelas, dels att insättning i riksbanken som i 20 § tredje stycket sägs skall ske inom tid som landskamreren bestämmer.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fall där beslut om höjning eller påföring av taxering till krigskonjunkturskatt meddelas av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, dock under iakttagande att beslut om provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt i sådant fall efter framställning av den skattskyldige skall meddelas av prövningsnämnd. Sådan framställning skall göras inom två månader efter det kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag delgivits den skattskyldige.

Rörande erläggande av provisoriskt påförd krigskonjunkturskatt i fall som i detta mom. avses samt restitution av sådan skatt äger Kungl. Maj:t utfärda särskilda föreskrifter.

Eftertaxering.

37 §.

1 mom. Har skattskyldig i deklaration eller annan uppgift, som avgivits till ledning vid taxering enligt denna förordning eller vid hans taxering för inkomst eller förmögenhet, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och

har därav föranletts att han icke blivit taxerad till krigskonjunkturskatt eller att han blivit för lågt taxerad till sådan skatt, skall han eftertaxeras till krigskonjunkturskatt att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits staten. Beträffande sådan eftertaxering skall vad i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt är stadgat rörande eftertaxering till dylik skatt äga motsvarande tillämpning, med iakttagande av att eftertaxering icke må ske senare än den 31 december 1950 samt att det skall ankomma på den skattskyldige att visa, att merinkomst, som fastställs på grund av eftertaxering, ej berott på förhållanden som i 1 § sägs.

2 mom. Därest eftertaxering ifrågakommer under år, då allmän taxering till krigskonjunkturskatt ej äger rum, skall eftertaxeringen verkställas av prövningsnämnden med motsvarande tillämpning av taxeringsförordningens bestämmelser, därvid iakttages att eftertaxeringen antecknas i krigskonjunkturskattelängd, vilken såsom bilaga fogas vid prövningsnämndens protokoll.

3 mom. Därest eftertaxering sker, må med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 36 § 2 mom. provisorisk påföring ske av den därvid fastställda krigskonjunkturskatten.

Straffbestämmelse.

38 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration enligt denna förordning eller vid lämnande av uppgift som i 27 § sägs lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Kostnader för taxeringsarbetet.

39 §.

Av taxeringen till krigskonjunkturskatt föranledda särskilda kostnader bestridas av statsmedel.

Särskild föreskrift.

40 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Anvisningar

till 4 §.

1. Enligt punkt 1 av anvisningarna till 28 § kommunalskattelagen, sådan denna lyder enligt lag den 17 juni 1938, skall för annan skattskyldig än aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank

intäkt vid avyttring av för stadigvarande bruk i rörelse avsedda maskiner eller andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskingsavdrag enligt nämnda lag hänföras till byggnad, under vissa förutsättningar upptagas till en del såsom intäkt av rörelse och till en del såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet. Med hänsyn till föreskriften i 2 § 1 mom. andra stycket i denna förordning skall vad sålunda stadgas icke gälla vid taxering till krigskonjunkturskatt, utan skall därvid intäkten i sin helhet upptagas såsom intäkt av rörelse. Såsom av sistnämnda stadgande framgår skall motsvarande gälla även där intäkt genom dylik avyttring ej är skattepliktig enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Vad nu sagts avser även utfallande försäkringsbelopp vid förlust av tillgång varom är fråga och skall iakttagas beträffande såväl förkrigsinkomståren som beskattningsåret.

2. Den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda uppskattningen av inkomst av förvärvskälla hänförlig till rörelse för *förkrigsinkomståren* skall vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning, förutom i fall som avses i 4 § 7 mom. samt i punkt 1 här ovan, frångås i den mån följande särskilda föreskrifter därtill föranleda.

a) Har vid värdering av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelsen under något av förkrigsinkomståren mera avsevärd nybildning av dold reserv ägt rum genom nedskrivning eller mera avsevärd minskning av sådan reserv skett genom uppskrivning, skall vid inkomstuppskattningen för vardera förkrigsinkomståret tilläggas under året gjord sådan nybildning eller avdragas under året inträdd sådan minskning av den dolda reserven.

b) Har avdrag för värdeminskning å maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk för något av förkrigsinkomståren vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt medgivits med belopp mera avsevärt överstigande vad som kan antagas hava motsvarat den verkliga värdeminskningen under året, skall det överskjutande beloppet tilläggas vid inkomstens uppskattning.

c) Har för något av förkrigsinkomståren avdrag skett för avsättning till konjunkturinvesteringsfond eller, med större belopp än som kan anses motsvara normal årsavsättning, till pensionering av anställda eller annat likartat ändamål, skall beloppet tilläggas vid inkomstuppskattningen.

Har å andra sidan för något av förkrigsinkomståren i inkomsten ingått belopp av sådant slag och av sådan storlek som uppenbarligen ej kan anses för rörelsen normalt, skall sådant belopp ej upptagas såsom intäkt.

d) Huru förfaras skall med utdelning å svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar samt med beräkning av ränta å eget kapital nedlagt i rörelsen framgår av punkterna 6 och 8 här nedan.

3. Såsom *jämförelseinkomst* skall i regel upptagas medeltalet av inkomsterna för båda förkrigsinkomståren. Är det uppenbart, att detta medeltal ej utgör ett godtagbart uttryck för den skattskyldiges normala årsinkomst av förvärvskällan vid tiden närmast före krigsutbrottet, men kan det anta-

gas, att ettdera förkrigsinkomstårets inkomst utgör ett bättre samt i och för sig godtagbart uttryck för nämnda årsinkomst, skall denna inkomst vara jämförelseinkomst. Har den skattskyldige ej bedrivit rörelse under hela det förra men under hela det senare förkrigsinkomståret, skall i regel inkomsten för det senare året vara jämförelseinkomst. Hava förkrigsinkomståren visat underskott eller eljest uppenbart onormala vinstresultat, skall jämförelseinkomsten fastställas till annat belopp, som med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligt. Den omständigheten att ett av förkrigsinkomståren visat underskott bör i regel anses utgöra skäl att på sätt nu sagts bestämma jämförelseinkomsten till annat belopp än medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren.

Har den skattskyldige ej bedrivit ifrågavarande rörelse under något förkrigsinkomstår eller har han bedrivit densamma endast under del av sådant år, fastställes jämförelseinkomsten med hänsyn till omständigheterna. Såsom exempel på i dylika fall ifrågakommande uppskattningsgrunder må följande anföras. Därest rörelsen övertagits från annan, som under förkrigsinkomståren eller ett av dessa bedrivit rörelse under likartade förhållanden, kan stundom jämförelseinkomsten fastställas med ledning av rörelsens resultat i förre innehavarens hand. Är åter fråga om ny rörelse eller övertagen rörelse, för vilken dylik beräkning av jämförelseinkomsten finnes ej kunna ifrågakomma, må denna fastställas med ledning av resultatet av annan jämförbar rörelse, som under förkrigsinkomståren bedrivits under likartade förhållanden. Står ej annan uppskattningsgrund till buds, må såsom jämförelseinkomst fastställas ett belopp, motsvarande skälig ränta antingen å eget kapital, beräknat enligt punkt 8 här nedan, eller, om därigenom större förmån vinnes, å såväl eget som upplånat kapital med avdrag för den å sistnämnda kapital under beskattningsåret belöpande räntan, i båda fallen med tillägg beträffande enskild skattskyldig av skäligt värde å dennes personliga arbetsinsats. Ränta å kapital som nu sagts må beräknas efter en räntefot av lägst sex procent. Till upplånat kapital må vid beräkning som nu avses ej hänföras varuskulder eller uppburna förskott å leveranser. Om ej särskilda förhållanden till annat föranleda, antages vid dylik beräkning kapitalet hava under hela jämförelseåret utgjort samma belopp som vid beskattningsårets ingång. Vid uppskattning av värdet å den personliga arbetsinsatsen må skälig hänsyn tagas till intäktsbelopp, som rörelseidkaren under förkrigsinkomståren erhållit i annan verksamhet. Har rörelse av den skattskyldige bedrivits endast under senare delen av det sista förkrigsinkomståret, kan för den förra delen av detta år motsvarande tillämpning av nu angivna regler ifrågakomma. I dylikt fall anses så stort kapital hava varit under förra delen av året nedlagt i rörelsen, som när rörelsen började bedrivas var nedlagt i denna.

För fysisk person må jämförelseinkomsten beträffande förvärvskälla, av vilken han haft sin huvudsakliga försörjning, ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Såsom lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rö-

relsen enligt 4 § skall vid det antagna jämförelseårets slut alltid anses lagret vid det sista förkrigsinkomstårets utgång, uppskattat i överensstämmelse med räkenskapernas värdesättning vid denna tidpunkt, även där ett jämkat värde antagits vid uppskattning av inkomsten för sista förkrigsinkomståret.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

4. Vid uppskattning av inkomst för *beskattningsåret* skall den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda uppskattningen av inkomst hänförlig till rörelse, förutom i fall som avses i 4 § 7 mom. samt i punkt 1 här ovan, frångås i den mån nedan givna särskilda föreskrifter därtill föranleda.

a) Har vid taxering till krigskonjunkturskatt år 1944 tillägg gjorts för vid dylik taxering ej medgiven nedskrivning under nästföregående beskattningsår av lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, skall hänsyn härtill tagas vid värdering av lagret vid beskattningsårets ingång och skall följaktligen vid inkomstuppskattningen avdrag medgivas med belopp svarande mot nämnda tillägg. Har skattskyldig vid inkomstuppskattningen för det beskattningsår, som taxeringen till krigskonjunkturskatt år 1944 avsåg, åtnjutit avdrag för i räkenskaperna ej gjord nedskrivning av lagertillgångar, skall ett mot detta avdrag svarande belopp tilläggas vid inkomstuppskattningen.

b) Lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse vid beskattningsårets utgång må ej vid inkomstuppskattningen nedskrivas till lägre belopp än som erhålles vid uppskattning enligt de principer och den prismetod som tillämpats beträffande lagervärderingen för jämförelseårets utgång, d. v. s. uppskattningen enligt räkenskaperna av lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång (förkrigslagret). Därest det vid uppskattning enligt sagda principer och prismetod befinnes, att lagret vid beskattningsårets utgång mera avsevärt översteg förkrigslagret, må dock ej beträffande lagerökningen godkännas nedskrivning till lägre värde än anskaffningskostnaden vid sista förkrigsinkomstårets utgång. Därvid iakttages, *dels* att, om lagret vid utgången av augusti 1939 (krigsutbrottet) visas hava varit större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, lagret vid krigsutbrottet skall räknas såsom förkrigslager, samt att i dylikt fall beträffande lagerökningen ej må godkännas nedskrivning till lägre värde än anskaffningskostnaden vid krigsutbrottet, *dels* att nedskrivningen beräknas för förkrigslagret och lagerökningen gemensamt. Lagret i dess helhet vid beskattningsårets utgång må följaktligen ej vid inkomstuppskattningen nedskrivas till lägre belopp än summan av värdet å förkrigslagret uppskattat efter nyss angivna principer och prismetod och värdet å lagerökningen uppskattat till anskaffningskostnaden vid sista förkrigsinkomstårets utgång eller, därest lagret vid krigsutbrottet skall räknas såsom förkrigslager, anskaffningskostnaden vid krigsutbrottet. Hänsyn skall dock vid bedömning av nedskrivningen tagas till inträffad värdeminskning på grund av prisfall eller av annan orsak, så ock till i vad mån efterfrågan å tillgången kan antagas bli minskad på grund av rådande krigskonjunktur

eller kan antagas bliva minskad eller upphöra, när normala förhållanden åter inträda.

Om den dolda reserven i lagret vid beskattningsårets utgång vid uppskattning av lagertillgångarna till förkrigspris eller till den verkliga anskaffningskostnaden vid nämnda tidpunkt ej är större än den dolda förkrigsreserv som avses i 4 § 4 mom. första stycket (jfr punkt 11 här nedan), skall lagret ej anses nedskrivet till lägre belopp än som godkännes enligt förra stycket. Med förkrigspris förstås kostnaden för att anskaffa tillgångar av ifrågavarande slag vid krigsutbrottet, eller, därest lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång räknas såsom förkrigslager, vid sistnämnda tidpunkt.

Har den skattskyldige ej vid sista förkrigsinkomstårets utgång haft lagertillgång, må vid uppskattningen av inkomsten för beskattningsåret tillgången ej nedskrivas till lägre värde än som kan antagas hava motsvarat kostnaden för att anskaffa tillgången vid utgången av augusti 1939, skäligen reducerat med hänsyn till redan inträffad värdeminskning på grund av prisfall eller av annan orsak eller till befarad värdeminskning vid krigskonjunktorens upphörande eller dessförinnan.

Vid tillämpning av vad ovan stadgats skall iakttagas, att nedskrivning vid inkomstuppskattning enligt denna förordning ej må ske till lägre belopp än det bokförda värdet vid beskattningsårets utgång, såvitt ej den skattskyldige visar att vid uppskattningen enligt räkenskaperna hänsyn ej tagits till nedskrivning som enligt god köpmannased varit uppenbart påkallad.

Tillika skall iakttagas, att av skattskyldig i räkenskaperna gjord värdesättning av lagertillgång, som godkänts vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, ej bör, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda, vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning frångås, försåvitt ej de beträffande räkenskaperna tillämpade grunderna kunna antagas leda till resultat som i genomsnitt mera avsevärt skilja sig från dem som framkomma vid tillämpning av föreskrifterna i denna punkt.

c) Har vid taxering till krigskonjunkturskatt åren 1940—1944 eller något av dessa år avdrag åtnjutits för minskning av dold förkrigsreserv i tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, och har under beskattningsåret den avgångna dolda förkrigsreserven genom nybildning av motsvarande dold reserv helt eller delvis återvunnits, skall ett belopp svarande mot återvinningen tilläggas vid inkomstuppskattningen för detta år, dock att, därest återvinning skett av dold förkrigsreserv som minskats under det beskattningsår som låg till grund för 1940 års taxering till krigskonjunkturskatt, tillägg för återvinningen i denna del ej skall göras med mera än skillnaden mellan det belopp, för vilket avdrag för minskning av den dolda förkrigsreserven åtnjutits vid nämnda taxering, och återvinningen av samma reserv under de beskattningsår, som 1941—1944 års taxeringar avsågo.

Återvinningen under beskattningsåret av avgången dold förkrigsreserv utgöres av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, varmed vid uppskattning för taxering till krigskonjunkturskatt lagret vid beskattningsårets utgång var nedskrivet under förkrigspriset, och å andra sidan det belopp, varmed lagret

vid beskattningsårets ingång var nedskrivet under nämnda pris, dock högst skillnaden mellan det belopp, varmed dold förkrisreserv minskats under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1944 års taxeringar avsågo.

Avdrag för minskning av dold förkrisreserv vid taxering till krigskonjunkturskatt år 1940 skall anses hava åtnjutits högst med det belopp, som motsvarar den vid nämnda taxering uppskattade merinkomsten.

d) För värdeminskning å maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk medges i regel avdrag efter samma grunder som tillämpats vid uppskattning enligt denna förordning av inkomsten för sista förkrisinkomståret, eller, där beräkning efter sådan grund ej kan ske, med belopp motsvarande den med utgångspunkt från anskaffningskostnaden beräknade verkliga värdeminskningen. Avdrag för värdeminskning överstigande den normala av sådant slag, som avses i punkt 3 c) fjärde stycket anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen, medges i den mån denna värdeminskning visas hava uppkommit under beskattningsåret och motsvarande avdrag skett i räkenskaperna. I räkenskaperna gjort avdrag å tillgång som nu sagts för överpris eller merkostnad av sådant slag, som anges i femte stycket nämnda anvisningspunkt, skall likaledes få åtnjutas, dock, där ej särskilda omständigheter till annat föranleda, högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet å tillgången nedbringas till en och en fjärdedel gånger det pris den kan anses hava betingat vid utgången av augusti 1939. Att provisorisk skattepåföring kan ske av den krigskonjunkturskatt, som belöper på återstoden av det i räkenskaperna gjorda avdraget, framgår av 17 §.

Beträffande industriella nybyggnader och nyanskaffade maskinutrustningar eller dylikt, som införlivas med vederbörande anläggningar för stadigvarande bruk och som icke utgöra ersättningsanskaffning för före krigsutbrottet befintliga tillgångar av ifrågavarande slag, bör större avdrag för överpris än nyss sagts i regel ej medgivas. Kan det med hög grad av sannolikhet förutses att en tillgång skall helt förlora sitt värde efter krigets slut, bör dock avdrag få ske för hela anskaffningskostnaden, om motsvarande avdrag skett i räkenskaperna. Har fartyg eller annan tillgång för stadigvarande bruk, som den skattskyldige innehåft före krigsutbrottet, gått förlorad och annan liknande tillgång anskaffats i dess ställe, må avdrag för överpris åtnjutas högst med så stort belopp att det vid ifrågavarande beskattning återstående oavskrivna värdet nedbringas till förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången eller, om detta värde överstiger motsvarande värde för den förlorade tillgången, till summan av förkrigsvärdet å denna tillgång och — i regel — en och en fjärdedel gånger det belopp varmed förkrigsvärdet å den nyanskaffade tillgången överstiger förkrigsvärdet å den förlorade tillgången. I vissa fall kan Kungl. Maj:t med stöd av särskilt av riksdagen meddelat bemyndigande att medgiva eftergift beträffande krigskonjunkturskatt fastställa särskild grund för beräkning av avdrag för överpris eller merkostnad.

e) Beträffande rörelse, för vilken ej förts handelsböcker och beträffande vilken på den grund ovan givna bestämmelser om i räkenskaperna vidtagna åtgärder ej kunna tillämpas, må i motsvarande avseende hänsyn tagas till vad som i det särskilda fallet synes skäligt.

f) Avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond eller investeringsfond är ej medgivet, ej heller avdrag för omkostnad som uppenbarligen haft till syfte att nedbringa beskattningen för beskattningsåret. Har under beskattningsåret omkostnad gjorts för en mera omfattande representation eller dylikt än under förkrigsinkomståren, bör avdrag för omkostnaden såvitt angår den ökade representationen medgivas endast i den mån den betingats av rörelsens utvidgning eller andra särskilda förhållanden.

Avdrag för kostnad för pensionering av anställda eller annat likartat ändamål med belopp överstigande medeltalet av liknande avdrag för förkrigsinkomståren medgives allenast i den mån kostnadsökningen kan anses erforderlig för normal årsavsättning på grund av ökade verkliga förpliktelser eller dylikt förhållande. Har sådan förpliktelse ingåtts efter utgången av augusti 1939, iakttages, *dels* att avdrag ej medgives i den mån med kostnaden avses att åt någon bereda högre pension än dubbla det belopp som angives i 9 § tredje stycket lagen den 18 juni 1937 om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, i förekommande fall förenad med s. k. kapitalunderstöd å högst 4 000 kronor, *dels* att avdrag för s. k. övergångskostnad ej medgives med mera än en tiondel av hela det belopp av sådan kostnad som härrör av den ökade förpliktelser i den mån den ej avser högre pensioner än nyss sagts, *dels ock* att i regel avdrag ej medgives med högre belopp än i medeltal 4 000 kronor för en var av de befattningshavare som pensioneringen avser.

g) Har skattskyldig i rörelse under beskattningsåret tillgodogjort sig produkter från eget jordbruk och utvisar på grund av den i räkenskaperna tillämpade prissättningen rörelsen inkomstökning och jordbruket inkomstminskning, skall för utjämnning härutinnan vid inkomstuppskattning enligt denna förordning beträffande nämnda produkter tillämpas skälig högre prissättning med sammanlagt högst det belopp som motsvarar summan av inkomstminskningen å jordbruket och det å jordbruket belöpande utjämningsavdraget.

h) Rörelseidkare, som lämnat bidrag till institut vilket under statens medverkan bildats för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskning inom den bransch som rörelseidkaren företräder, äger avdraga sådant bidrag till hälften i den mån bidraget är att anse såsom anläggningsbidrag och i sin helhet i den mån bidraget är att hänföra till driftsbidrag.

i) Huru vid fastställande av inkomsten för beskattningsåret förfaras skall med utdelning å svenska aktier och andelar i svenska ekonomiska föreningar samt med beräkning av ränta å eget kapital nedlagt i rörelsen framgår av punkterna 6 och 8 här nedan.

5. Vid uppskattning av bankaktiebolags inkomst skall avdrag ske med belopp motsvarande den vinst, som för iakttagande av bestämmelserna i 49 §

lagen om bankrörelse rörande inlåningens förhållande till bolagets egna fonder användes för avsättning till dylika fonder.

6. I rörelseinkomsten för annan rörelseidkare än sådan som bedriver penningrörelse inräknas ej beträffande vare sig förkrigsinkomståren eller beskattningsåret behållen *utdelning* å svenska aktier eller å andelar i svenska ekonomiska föreningar.

7. Vid beräkning av uppskattad merinkomst av *upppfinnarverksamhet* skall iakttagas, att den under beskattningsåret åtnjutna intäkten genom exploatering av viss uppfinning, vare sig den utgjort engångsersättning eller royalty eller dylikt, till en del kan vara att betrakta såsom gottgörelse för kostnader i samband med uppfinningen, däri inräknad ersättning för uppfinnarens eget förberedande arbete. I följd härav bör i fall, då det förberedande arbetet med uppfinningen påbörjats under tidigare år, inkomsten för beskattningsåret minskas med det belopp som kan anses motsvara gottgörelse för sådana kostnader, i den mån avdrag för desamma ej utnyttjats vid taxering till krigskonjunkturskatt tidigare år, och det mot kostnaderna svarande beloppet skäligen fördelas på den tid under vilken det förberedande arbetet pågått. I förekommande fall bör alltså hänsyn till nämnda kostnader tagas även vid fastställande av jämförelseinkomsten för förvärvskällan.

8. a) För vartdera förkrigsinkomståret så ock för beskattningsåret skall vid taxeringen angivas beräknad *ränta å eget kapital i rörelsen* efter en räntefot av fem procent samt, därest det egna kapitalet under beskattningsåret ökats sedan förkrigsinkomståren, beträffande kapitalökningen efter en räntefot av sex procent. Ingår i kapitalökning, som uppkommit genom besparing av vinstmedel från tidigare år, kapital som ej under någon del av beskattningsåret använts i rörelsen utan varit insatt i riksbanken eller annan bank eller eljest utlånat eller tillfälligt disponerat utom rörelsen, må dock ej ränta å detta kapital beräknas till högre belopp än som faktiskt tillkommit den skattskyldige. Vad angår jämförelseåret skall räntan beräknas å det egna kapital, som anses då hava varit nedlagt i rörelsen, därvid räntan beräknas till medeltalet av räntorna för förkrigsinkomståren, såvitt ej annan grund än medeltalsberäkning tillämpats vid jämförelseinkomstens fastställande, i vilket fall räntan bör beräknas efter grund som finnes skälig.

b) Såsom eget kapital i rörelsen utom i fall som avses i 4 § 6 mom. anses det belopp, varmed tillgångarna överstiga skulderna enligt den värdesättning, som skett i räkenskaperna,

dock att beträffande kapital nedlagt i maskiner, inventarier, byggnader eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk hänsyn skall tagas till den särskilda värdesättning av tillgångarna, som ligger till grund för inkomstuppskattningen enligt denna förordning, såtillvida att i eget kapital inräknas, för andra förkrigsinkomståret hälften av skillnaden mellan de i räkenskaperna för första förkrigsinkomståret gjorda avskrivningarna och de vid inkomstuppskattningen för samma år medgivna avskrivningarna samt för beskattningsåret hälften av skillnaden mellan i räkenskaperna gjorda och vid inkomstuppskattningen medgivna avskrivningar för vart och ett av förkrigs-

inkomståren och de beskattningsår, för vilka taxering till krigskonjunkturskatt därefter ägt rum, eller, därest de vid inkomststoppskattningen för nämnda år medgivna avskrivningarna äro större än de i räkenskaperna verkställda, eget kapital minskas med hälften av det överskjutande beloppet,

samt att beträffande kapital nedlagt i fartyg, som använts i rörelsen under båda förkrigsinkomståren men försålts eller förlorats före beskattningsårets ingång, i eget kapital för vartdera förkrigsinkomståret inräknas hälften av den dolda reserv i fartyget, som enligt räkenskapernas värdesättning fanns vid första förkrigsinkomstårets ingång.

Vid beräkning av eget kapital skall iakttagas, bland annat,

att i tillgångarna ingående värde å svenska aktier eller andelar i svenska ekonomiska föreningar icke skall medräknas för annan skattskyldig än sådan, som bedriver penningrörelse,

att avskrivnings-, förnyelse- eller annan liknande fond skall räknas såsom skuld, i den mån den motsvaras av bokfört värde å tillgång, till vilken den hänförs sig,

att såsom skuld skall räknas investeringsfond för ersättande av förkrigs-lager,

att avsättning i räkenskaperna för framtida skattebetalning ej skall räknas såsom skuld,

att, därest sådan skuld till pensionsstiftelse enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, å vilken icke utgår ränta till stiftelsen, i genomsnitt under beskattningsåret överstiger medeltalet av motsvarande skulder under förkrigsinkomståren, det överskjutande beloppet vid ifråga-varande taxering ej skall räknas såsom skuld, samt

att i eget kapital ej inräknas årets vinst, medan å andra sidan årets förlust ej får avräknas.

Beträffande rörelseidkare, vilken i sina räkenskaper upptagit andra tillgångar och skulder än sådana hänförliga till rörelsen, iakttages, att bedömandet av vad som skall anses hava hört till rörelsen eller ej för förkrigsinkomståren och beskattningsåret bör ske efter såvitt möjligt likformiga grunder.

Vid beräkning av eget kapital i fall som avses i 4 § 6 mom. skall vad i denna punkt stadgas äga motsvarande tillämpning med iakttagande därjämte att fastighet, som vid tillämpning av ovan meddelade bestämmelser upptagits till belopp understigande det vid sista förkrigsinkomstårets utgång gällande taxeringsvärdet, må vid beräkningen upptagas till nämnda belopp. Vad nu stadgats äger ej avseende å sådan del av fastighets värde som vid taxeringen redovisats såsom särskilt maskinvärde.

9. Vid fastställande av *uppskattad merinkomst* av viss förvärvskälla i rörelse förfäres på följande sätt:

Från inkomsten för beskattningsåret avdrages jämförelseinkomsten. Omfattar beskattningsåret längre eller kortare tid än tolv månader, ökas eller minskas jämförelseinkomsten med hänsyn därtill. Om rörelse i förvärvskällan bedrivits endast under del av beskattningsåret, avdrages allenast motsvarande del av jämförelseinkomsten.

Det erhållna skillnadsbeloppet minskas i förekommande fall med sådant belopp, varmed enligt punkt 8 beräknad ränta för beskattningsåret överstiger räntan för jämförelseåret, eller ökas med sådant belopp, varmed räntan för beskattningsåret understiger räntan för jämförelseåret, därvid iakttages att, om jämförelseinkomsten beräknas för längre eller kortare tid än ett år, ränteskillnaden i motsvarande mån jämkas.

10. Vid beräkning av *uppskattad inkomstminskning* — däri i förekommande fall inräknas underskott — skola de bestämmelser, som gälla för beräkning av uppskattad merinkomst, äga motsvarande tillämpning. Uppskattad inkomstminskning framkommer alltså efter tillägg eller avdrag i förekommande fall av beräknad ränta å minskning eller ökning av eget kapital. Emellertid skall, där jämförelseinkomsten fastställs till högre belopp än det som motsvarar den högsta inkomsten under något av åren 1937—1939 eller däremot svarande räkenskapsår, beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas med utgångspunkt från den högsta av dessa inkomster. I fall, då verksamheten för vart och ett av nämnda år utvisar underskott, skall beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas med utgångspunkt från det minsta av de underskottsbelopp som något av åren utvisar. Om den skattskyldige ej haft förvärvskällan under båda förkrigsinkomståren, må beloppet av uppskattad inkomstminskning bestämmas efter grund som finnes skälig.

11. a) Avdrag för minskning av *dold förkrigsreserv* i tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse ifrågakommer endast i samband med lagerminskning.

Såsom dold förkrigsreserv anses enligt 4 § 4 mom. första stycket det belopp, varmed tillgångens verkliga värde vid krigsutbrottet visas hava överstigit dess i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde vid nämnda tidpunkt. Har ej enligt punkt 4 b) här ovan utredning företetts rörande lagret vid krigsutbrottet, må emellertid såsom dold förkrigsreserv antagas det belopp, varmed lagrets verkliga värde vid sista förkrigsinkomstårets utgång visas hava överstigit dess i beskattningshänseende enligt denna förordning då gällande värde.

Det verkliga värdet av lagertillgång bestämmes efter tillgångens förkrigspris, varmed, såsom framgår av punkt 4 b) här ovan, förstås kostnaden för att anskaffa tillgångar av ifrågavarande slag vid krigsutbrottet eller, därest lagret vid sista förkrigsinkomstårets utgång räknas såsom förkrigslager, vid sistnämnda tidpunkt.

Med tillgångs i beskattningshänseende enligt denna förordning gällande värde förstås, där den dolda förkrigsreserven fastställs med hänsyn till förhållandena vid krigsutbrottet, summan av det bokförda värdet vid sista förkrigsinkomstårets utgång och den verkliga anskaffningskostnaden för den lagerökning som skett från denna tidpunkt till krigsutbrottet, och, där den dolda förkrigsreserven fastställs med hänsyn till förhållandena vid sista förkrigsinkomstårets utgång, det bokförda värdet vid denna tidpunkt.

Minskning av dold förkrigsreserv under beskattningsåret utgöres följaktligen av skillnaden mellan å ena sidan det belopp, vartill den dolda förkrigs-

reserven vid beräkning enligt ovan angivna grunder uppgått, och å andra sidan det belopp, varmed lagret vid beskattningsårets utgång vid uppskattning enligt denna förordning var nedskrivet under förkrigspris, med avdrag av skillnaden mellan det belopp, varmed dold förkrigsreserv minskats under tidigare beskattningsår, och det belopp som motsvarar återvinning av sådan reserv under de beskattningsår, som 1941—1944 års taxeringar avsågo.

b) Vid beräkning av dold förkrigsreserv i maskiner, inventarier eller andra dylika tillgångar för stadigvarande bruk skall med verkliga värdet å sådan tillgång vid utgången av augusti 1939 förstås dess försäljningsvärde vid nämnda tidpunkt.

12. Vad angår *bevisning enligt 4 § 4 mom. andra stycket* må såsom exempel på omständigheter, som den skattskyldige kan med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga, anföras,

att inkomstökningen helt eller delvis i följd av vidtagna rationaliseringsåtgärder skulle hava uppkommit även om förhållanden som omförmälas i 1 § ej inträffat,

eller att till följd av sådana före utgången av augusti 1939 ingångna leveransavtal, som icke haft samband med eller sin grund i förhållanden som omförmälas i 1 §, inkomstökningen skulle hava uppkommit även om sådana förhållanden ej inträffat,

eller att inkomstökningen helt eller delvis framstår som ett naturligt led i en utveckling, vilken icke haft samband med eller sin grund i förhållanden som omförmälas i 1 §.

13. När Kungl. Maj:t jämligt föreskriften i 4 § 5 mom. bestämt *särskild grund* för fastställande huru stor del av uppskattad merinkomst skall antagas hava berott på förhållanden som avses i 1 §, är skattskyldig likväl berättigad att med bärande sannolikhetsskäl ådagalägga, att merinkomsten ej till någon del eller endast till mindre del berott av sådana förhållanden. Förebringas å andra sidan vid taxeringen beträffande viss skattskyldig bärande sannolikhetsskäl för att merinkomsten till större del eller i sin helhet berott på förhållanden som i 1 § avses, skall den taxerade merinkomsten bestämmas med hänsyn därtill.

Uppskattad merinkomst, som hänför sig till livförsäkringsrörelse eller till yrkesmässigt bedriven vetenskaplig, litterär eller konstnärlig verksamhet, verksamhet som läkare, veterinär, tandläkare, konsulterande ingenjör eller arkitekt eller därmed jämförlig yrkesutövning, skall antagas ej hava berott på förhållanden som avses i 1 §, såvitt ej bärande sannolikhetsskäl förebringas för att merinkomsten berott på sådana förhållanden. Kungl. Maj:t äger jämväl för särskilt bestämt annat slag av till rörelse hänförlig verksamhet än nu sagts bestämma att den skall i avseende varom här är fråga likställas med sådan verksamhet.

14. Beträffande *handelsbolag, kommanditbolag, enkelt bolag eller rederi* sker uppskattning av inkomst med motsvarande tillämpning av de i 3 och 4 §§ meddelade bestämmelserna. För företaget såsom sådant bestämmas uppskattad merinkomst eller inkomstminskning samt fastställas i vad mån denna

skall antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, varjämte utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs beräknas. Av sålunda fastställt belopp påföres en var av delägarna vad på honom belöper för att vid beräkning av den taxerade merinkomsten medräknas som om fråga vore om en delägens egen förvärvskälla. Med hänsyn till bestämmelserna i 11 § om skattens beräkning skall en var delägare jämväl påföras på honom belöpande jämförelseinkomst. Motsvarande skall gälla beträffande delägare i s. k. gruvbolag.

Därjämte iakttages, att vid bestämmande av den taxerade merinkomsten beträffande delägare, för vilken den på honom belöpande jämförelseinkomsten ej uppgår till 3 000 kronor, skall, därest delägaren deltagit i företagets skötsel och därav haft sin huvudsakliga försörjning, beräknas ett extra avdrag svarande mot det belopp varmed den på delägaren belöpande jämförelseinkomsten understiger 3 000 kronor. I fall som nu sagts skall vid tillämpning av bestämmelserna i 11 § såsom jämförelseinkomst anses ett belopp av 3 000 kronor.

till 5 §.

1. För beräkning av den *uppskattade merinkomsten* av jordbruk erfordras, att nettointäkten av jordbruksfastighet dels för beskattningsåret dels för vart och ett av förkrigsinkomståren uppdelas på det sätt, att till nettointäkt av skogsbruk hänföres intäkter av skogsbruk enligt 21 § c) kommunal-skattelagen med avdrag för därpå belöpande omkostnader, medan till nettointäkt av jordbruk hänföres övriga enligt nämnda paragraf till intäkter av jordbruksfastighet hänförliga intäkter med avdrag för därpå belöpande omkostnader.

I fall, där utredning om en specificerad uppdelning av omkostnader på jordbruk och skogsbruk ej kan förebringas, må i regel kunna förfaras så, att för vart och ett av förkrigsinkomståren och beskattningsåret såsom omkostnader för skogsbruk upptages, förutom vid beräkning av nettointäkten av jordbruksfastighet gjort avdrag för värdeminskning å skog, ett belopp motsvarande viss procent av de i nettointäkten ingående bruttointäkterna av olika slag av skogsprodukter, medan till omkostnader för jordbruk hänföres samtliga de vid nettointäktens beräkning avdragna utgifterna i den mån de överstiga de för skogsbruk på sätt nyss sagts upptagna omkostnaderna. Procentsatser för beräkning av omkostnader för förvärvande av intäkter av olika slag av skogsprodukter fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av den centrala krigskonjunkturskattenämnden. Där sådan procentsats ej fastställts, må, om ej utredning om en specificerad uppdelning av omkostnaderna kan förebringas, dessa beräknas efter grund som finnes skälig. Rörande fördelningen av omkostnaderna mellan jordbruk och skogsbruk, när jordbruket visar underskott, se punkt 3 sista stycket av anvisningarna till 6 §.

Sedan uppdelning av intäkter och omkostnader på jordbruk och skogsbruk ägt rum, skall för fastställande av den uppskattade merinkomsten av jordbruk, under iakttagande av vad nedan föreskrives, beräknas det belopp, varmed intäkterna av jordbruk med avdrag för därpå belöpande omkostnader under beskattningsåret överstiga motsvarande jämförelseinkomst.

2. Vid bestämmande av den uppskattade merinkomsten skall sådan avvikelse ske från uppskattningen enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt som erfordras för att åstadkomma likformighet i inkomst- uppskattningen för förkrigsinkomståren och beskattningsåret. Om exempelvis under beskattningsåret minskning skett av kreatursbesättningen genom nedslaktning i större omfattning än som brukat förekomma vid ifrågavarande jordbruk och i större omfattning än som där förekommit under förkrigsinkomståren, bör ett med hänsyn därtill avvägt belopp avräknas. Därjämte bör beaktas om i mera avsevärd omfattning sådana onormala omkostnader under något av förkrigsinkomståren eller beskattningsåret förekommit för reparationer, inköp av levande djur m. m., som ej uppvägs av motsvarande ökning av intäkterna under året. Hava sådana omkostnader förekommit, bör skäligen jämkning göras i inkomstuppskattningen för det år på vilket de belöpa, dock under iakttagande att, därest omkostnader som nu avses förekommit under beskattningsåret, avdrag i allt fall skall medgivas i den mån desamma överstiga det belopp motsvarande kostnader skulle hava utgjort vid utgången av augusti 1939. Därest under beskattningsåret nyuppsättning av inventarier eller ny-, till- eller ombyggad å för jordbruket nödiga driftbyggnader eller till jordbruket hänförlig grundförbättring å fastigheten ägt rum, må jämväl avdrag för kostnaden härför medgivas i den mån den överstiger det belopp, vartill kostnaden för motsvarande nyuppsättning eller arbeten skulle hava uppgått vid utgången av augusti 1939, eller, därest nyuppsättning skett av tillgång som kan anses hava väsentligt värde endast så länge förhållandet som avses i 1 § föreligga, det värde tillgången kan antagas komma att äga sedan kriget upphört.

Inkomst för förkrigsinkomståren beräknas allenast för den eller de fastigheter, som den skattskyldige ägt eller brukat under beskattningsåret.

Har skattskyldig i rörelse under beskattningsåret tillgodogjort sig produkter från eget jordbruk och utvisar på grund av den i räkenskaperna tillämpade prissättningen jordbruket inkomstökning men rörelsen uppskattad inkomstminskning, skall för utjämning härutinnan vid inkomstuppskattning enligt denna förordning beträffande nämnda produkter tillämpas lägre prissättning med sammanlagt högst det belopp som motsvarar summan av inkomstminskningen å rörelsen och det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Därvid iakttages, att prissänkningen skall anses belöpa å jordbrukets ifrågavarande produkter i förhållande till de i räkenskaperna redovisade försäljningsprisen.

3. Såsom *jämförelseinkomst* skall i regel upptagas medeltalet av inkomsterna för båda förkrigsinkomståren. Har den skattskyldige ej under förkrigsinkomståren bedrivit samma jordbruk som under beskattningsåret under förhållanden jämförbara med förhållandena under detta år eller hava förkrigsinkomståren visat underskott eller eljest uppenbart onormala resultat, må i stället för medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren annat belopp, som finnes skäligt, upptagas såsom jämförelseinkomst. Har den skattskyldige ej under förhållanden jämförbara med förhållandena under beskattningsåret

bedrivit samma jordbruk under båda förkrigsinkomståren men under ett av dessa år, och kan det anses att avkastningen av jordbruket under detta år ungefärligen motsvarat den genomsnittliga avkastningen av ett liknande jordbruk i trakten för båda förkrigsinkomståren, må vid jämförelseinkomstens bestämmande hänsyn tagas till inkomsterna under detta år, som om dessa vore medeltal för båda åren. I förekommande fall må eljest beaktas resultat, som under förkrigsinkomståren eller något av dessa utvunnits av annan, vilken då bedrivit jordbruk å samma fastighet.

För fysisk person, som av jordbruket haft sin huvudsakliga försörjning, må jämförelseinkomsten ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

4. Ränta å minskning av *eget kapital* i jordbruket beräknas efter en räntefot av fem procent, ränta å ökning av sådant kapital efter en räntefot av sex procent. Ökning av eget kapital i jordbruket anses i regel hava ägt rum vid avbetalning av skuld, som hänfört sig till jordbruket, samt vid nedläggande av eget kapital i samband med ny-, till- eller ombyggnad eller därmed jämförlig förbättring eller vid en mera omfattande nyuppsättning av inventarier för stadigvarande bruk å fastigheten eller dylikt, men ej om avbetalning skett av annan skuld än nu sagts även om denna varit intecknad i fastigheten. Hänsyn till ökning av eget kapital tages endast då den skattskyldige förebringar tillfredsställande utredning rörande ökningen.

5. Såsom taxerad merinkomst av jordbruk skall, där ej utredning som avses i nästa punkt förebringas, upptagas den uppskattade merinkomsten med avräkning av dels ett belopp utgörande tio procent av den uppskattade merinkomsten, avsett att täcka av kriget förorsakad värdeminskning genom försämrad hävd med mera, dels ock ett belopp svarande mot utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent av jämförelseinkomsten.

6. Skattskyldig som vill framställa yrkande att den efter det i punkt 5 omnämnda avdraget å tio procent återstående uppskattade merinkomsten skall anses helt eller delvis ej hava berott på förhållanden, som i 1 § sägs, har att till stöd för yrkandet förete erforderlig utredning.

Därvid gäller såsom huvudregel, att i taxerad merinkomst inräknas endast i bruttointäkten ingående prisstegring vid avyttring eller uttag till egen rörelse av produkter från jordbruket utöver vad som erfordrats för att dels täcka omkostnadernas ökning i förhållande till prisläget före krigsutbrottet dels utgöra compensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket. Hänsyn tages därvid ej till ökning av värdet å fri bostad å fastigheten eller av andra naturaförmåner från denna. Ingår i den uppskattade merinkomsten inkomstökning på grund av tillfällig uthyrning eller av körslor eller dylikt i större omfattning än normalt, skall den upptagas i den taxerade merinkomsten i den mån den kan med sannolikhet anses hava berott på förhållanden som avses i 1 §, även om den ej uppkommit på grund av prisstegring. Inkomstökning å arrende eller dylikt upptages i den taxerade merinkomsten

endast i den mån den kan med sannolikhet anses hava berott på förhållanden som avses i 1 §.

Kompensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket skall vid utredning enligt denna punkt beräknas till femton procent av den vinst, som skulle hava uppkommit, därest avyttring eller uttag till egen rörelse av jordbruksprodukter av samma slag som under beskattningsåret ägt rum under förkrigsinkomståren.

Prisstegring utöver vad som erfordrats för att täcka omkostnadernas ökning och utgöra kompensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket beräknas normalt å bruttointäkterna för beskattningsåret efter procentsatser som av Kungl. Maj:t fastställas efter förslag av den centrala krigskonjunkturskattenämnden eller, där sådan procentsats ej fastställts, efter procentsats som finnes skälig. Om det av skattskyldig eller beskattningsmyndighet visas att å gjorda försäljningar under beskattningsåret tillämpats priser vilka för den skattskyldige genomsnittligt innefattat en mindre eller större prisstegring än som beräknats med tillämpning av fastställda procentsatser, skall dock hänsyn därtill tagas vid den taxerade merinkomstens fastställande.

till 6 §.

1. Den grundläggande principen i fråga om krigskonjunkturbeskattning av skogsbruk är att beskattning endast sker av det belopp som motsvarar prisstegring å i skogsbruket tillgodogjorda skogsprodukter i förhållande till det genomsnittliga prisläget under förkrigsinkomståren i den mån denna prisstegring överstiger omkostnadernas ökning sedan sagda tid. Beskattningen reduceras ytterligare dels genom kompensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket, dels genom särskilt avdrag med syfte bland annat att befordra med hänsyn till folkhushållningen önskvärda avverkningar, ett avdrag som blir högre i den mån avverkningen överstiger viss storlek. Efter som inkomsterna av skogsbruk för såväl förkrigsinkomståren som beskattningsåret äro beroende av virkesuttagens storlek och således ej utgöra lämplig grund för att jämföra den skattskyldiges verkliga ekonomiska förmåner under de olika åren, skall någon uppskattad merinkomst av skogsbruk ej fastställas. Beskattningen begränsas däremot på det sätt att den taxerade merinkomsten ej må beräknas till högre belopp än som av den skattskyldige kan visas hava utgjort nettointäkt av skogsbruk under beskattningsåret. Den närmare innebörden av dessa regler framgår av följande punkter.

2. För beräkning av den *taxerade merinkomsten* i annat fall än som avses i punkt 4 skall i första hand fastställas det belopp som motsvarar prisstegringen i förhållande till det genomsnittliga prisläget under förkrigsinkomståren å de under beskattningsåret avyttrade eller för förädling eller förbrukning i egen rörelse uttagna skogsprodukterna, i den mån prisstegringen överstiger vad som erfordrats för att täcka omkostnadernas ökning. Prisstegringen torde vanligen kunna beräknas procentuellt å bruttointäkterna beträffande olika produkter.

Kompensation för förhållanden som avses i 3 § sista stycket beräknas till

femton procent av den vinst, som skulle hava uppkommit, därest avyttring eller uttag för förädling eller förbrukning i egen rörelse av skogsprodukter av samma slag som under beskattningsåret ägt rum under förkrigsinkomståren.

Från det vid tillämpning av andra stycket framkomna återstående beloppet medges särskilt avdrag med syfte bland annat att befordra med hänsyn till folkhushållningen önskvärda avverkningar. Dylikt avdrag utgör fem procent å bruttointäkten av den ifrågavarande avverkningen i dess helhet å samtliga den skattskyldige tillhöriga fastigheter samt, om avverkningen överstigit nedan angiven virkeskvantitet, därutöver hälften av det resterande återstående beloppet till den del det belöper å den överskjutande avverkningen. Kungl. Maj:t äger att, om särskild anledning därtill uppstår, för särskilda virkesslag förordna om större nedsättning än som nu sagts. Om bruttointäkten av avverkningen är väsentligt högre än som normalt kan påräknas för en dylik avverkning, beräknas dock avdraget endast å så stort belopp som kan anses motsvara normal bruttointäkt. Den virkeskvantitet till vilken enligt vad nyss sagts hänsyn skall tagas vid bestämmande av avdragets storlek skall utgöra etthundratrettio procent av det antal kubikmeter virke, som erhålles genom att med varandra multiplicera de vid senaste fastighetstaxering tillämpade talen för areal, bonitet och relativ skogstillgång. Det ovan angivna resterande återstående beloppet fördelas på den avverkning, som uppgår till respektive överstiger den angivna virkeskvantiteten, i förhållande till antalet kubikmeter virke inom vardera avverkningsdelen.

Grunder för beräkning av prisstegring som i första stycket sägs och för compensation som i andra stycket sägs fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av den centrala krigskonjunkturskattenämnden.

Om den skattskyldige eller beskattningsmyndighet kan visa att å de försäljningar eller uttag till egen rörelse, som av den skattskyldige gjorts under beskattningsåret, tillämpats priser vilka sammanlagt innefattat en mindre eller större prisstegring än som beräknats med tillämpning av nyss angiven beräkningsgrund, skall hänsyn därtill tagas vid den taxerade merinkomstens fastställande. Jämväl i detta fall skall compensation som i andra stycket sägs och avdrag som i tredje stycket sägs medgivas.

Avdrag som i tredje stycket sägs skall anses utgöra compensation jämväl för det förhållandet att nämnda prisstegring blivit mindre än som kan anses normalt för ifrågavarande sortiment av sådan anledning som att den skattskyldige till bränsle avverkat virke vilket normalt kunnat avyttras till massa-ved eller dylikt. Dock äger skattskyldig rätt att, i stället för att komma i åtnjutande av avdrag som nu sagts, om därigenom större förmån erhålles, åberopa bevisning att prisstegringen på det avverkade virket av dylik anledning varit mindre än den som normalt skulle kunnat påräknas.

3. Visar den skattskyldige, att hans nettointäkt av skogsbruk i annat fall än som avses i punkt 4 under beskattningsåret varit mindre än det belopp som erhålles vid tillämpning av punkt 2, må den taxerade merinkomsten icke bestämmas till högre belopp än nettointäkten utgjort.

Vid beräkning av nettointäkten av skogsbruk skall från bruttointäkterna av skogsbruk under beskattningsåret avdrag göras för därpå belöpande omkostnader. För beräkningen erfordras alltså i regel att nettointäkten av jordbruksfastighet såvitt angår beskattningsåret uppdelas mellan skogsbruk och jordbruk på det sätt som angives i punkt 1 av anvisningarna till 5 §. Såsom omkostnad må upptagas jämväl beräknad skälig kostnad för utav avverkning föranledda efterföljande röjnings- och liknande arbeten så ock kostnad för utav avverkningen direkt förorsakad återplantering, ändå att kostnaderna ej hänföra sig till beskattningsåret. Har under beskattningsåret nedlagts dylik kostnad, för vilken avdrag medgivits vid taxering till krigskonjunkturskatt redan för tidigare beskattningsår, får sådant belopp ej ånyo avdragas. Därest omkostnad under beskattningsåret i avsevärd utsträckning hänför sig till skogsprodukter, vilka ej avyttrats före beskattningsårets utgång, skall denna omkostnad vid ifrågavarande taxering anses belöpa på beskattningsåret endast i den mån den hänför sig till under detta år avyttrade produkter. Å andra sidan skall den skattskyldige vara berättigad att åtnjuta avdrag för omkostnad, som hänför sig till under beskattningsåret avyttrade men dessförinnan avverkade produkter, i den mån den skattskyldige ej tidigare åtnjutit avdrag för denna omkostnad. Därest under beskattningsåret nyuppsättning av inventarier eller ny-, till- eller ombyggnad å för skogsbruket nödiga driftbyggnader eller till skogsbruket hänförlig grundförbättring å fastigheten ägt rum, må jämväl avdrag för kostnaden härför medgivas i den mån den överstiger det belopp, vartill kostnaden för motsvarande nyuppsättning eller arbeten skulle hava uppgått vid utgången av augusti 1939, eller, därest nyuppsättning skett av tillgång som kan anses hava väsentligt värde endast så länge förhållanden som avses i 1 § föreligga, det värde tillgången kan antagas komma att äga sedan kriget upphört. Såsom omkostnad må i fall, då skog avverkats eller ock avyttrats utan samband med avyttring av marken, belopp motsvarande avdrag enligt 22 § 1 mom. andra stycket kommunalskattelagen upptagas endast om fastigheten förvärvats efter utgången av augusti 1939.

I fall, där skattskyldig under beskattningsåret drivit såväl jordbruk som skogsbruk och jordbruket utvisar underskott, äger den skattskyldige att vid beräkning av nettointäkten av skogsbruket till omkostnader för skogsbruk överföra högst så stor del av omkostnaderna för jordbruket att underskottet å detta bortfaller.

4. I fall, då växande skog avyttrats i samband med avyttring av marken, beräknas nettointäkt av skogsbruk enligt denna förordning så att från den för skogen erhållna köpeskillingen avdrag göras dels med ett belopp svarande mot den växande skogens uppskattade värde vid utgången av augusti 1939 eller, om skogens för ägaren gällande ingångsvärde var större, detta värde, dels för de i samband med avyttringen uppkomna kostnaderna i den mån de belöpa på skogen. Den sålunda beräknade nettointäkten av skogsbruk, minskad med utjämningsavdrag som i 3 § sista stycket sägs, utgörande femton procent å nettointäkten, upptages såsom taxerad merinkomst

å avyttringen av den växande skogen. Vid uppskattning av värdet å den växande skogen vid utgången av augusti 1939 iakttages, att bevisning rörande dess storlek i regel ej kan åläggas den skattskyldige. Värdeökningen å den växande skogen sedan nämnda tidpunkt må följaktligen ej beräknas till högre belopp än som finnes med sannolikhet svara mot utvecklingen av den allmänna fastighetsmarknaden beträffande skogsegendomar å orten.

5. Har skattskyldig i rörelse under beskattningsåret tillgodogjort sig produkter från eget skogsbruk och utvisar på grund av den i räkenskaperna tillämpade prissättningen rörelsen uppskattad inkomstminskning, medan taxerad merinkomst framkommer för skogsbruket, skall för utjämning härutinnan beträffande nämnda produkter tillämpas lägre prissättning med sammanlagt högst det belopp som motsvarar summan av inkomstminskningen å rörelsen och det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Därvid iakttages, att prissänkningen skall anses belöpa å skogsbrukets ifrågavarande produkter i förhållande till de i räkenskaperna redovisade försäljningsprisen.

Vad sålunda stadgats skall gälla även i fall då skattskyldig i rörelse tillgodogjort sig produkter från skogsbruk, bedrivet av moder- eller dotterföretag, och skall i dylikt fall inkomstuppskattningen för båda företagen jämkas med hänsyn till den tillämpade prissättningen.

6. Vad i punkt 4 av anvisningarna till 9 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fall där växande skog avyttrats i samband med avyttring av marken och intäkten å avyttringen är att hänföra till inkomst av skogsbruk.

Har växande skog tagits i anspråk av kronan genom förfogande enligt allmänna förfogandelagen eller har växande skog eljest avyttrats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning till det allmänna måste anses vara för handen, skall vad i punkt 4 av anvisningarna till 9 § stadgas likaledes äga motsvarande tillämpning.

7. Vid taxering till krigskonjunkturskatt skall helt bortses från brutto-intäkt av under år 1943 stormfälld skog så ock från därå belöpande omkostnader.

till 7 §.

1. Beträffande inkomst av annan fastighet kan det i regel antagas, att *taxerad merinkomst* bör upptagas allenast i fall där bruttointäkterna under beskattningsåret i jämförelse med förkrigsinkomståren ökats på grund av utnytningsmöjligheter, som under normala förhållanden ej plägat vara för handen men under beskattningsåret kunnat utnyttjas, och som kunna med sannolikhet antagas hava haft sitt upphov i det av krigstillståndet framkallade läget. Taxering företages därför i regel allenast därest nu angivna förutsättningar synas vara för handen. Tillika iakttages att medgivande av utjämningsavdrag med femton procent å jämförelseinkomsten påverkar den taxerade merinkomstens storlek.

2. Vid bestämmande av *uppskattad merinkomst* skall inkomst för förkrigsinkomståren beräknas allenast för fastigheter som den skattskyldige innehåft även under beskattningsåret.

Den vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt verkställda beräkningen av inkomst av annan fastighet skall vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning frångås i den mån följande särskilda föreskrifter därtill föranleda.

Har fastighet eller del därav, som plägat vara uthyrd, under något av förkrigsinkomståren ej varit uthyrd men har den varit uthyrd under beskattningsåret, skall vid uppskattning av inkomsterna för förkrigsinkomståren tilläggas skäligt hyresbelopp. Avdrag för kostnad för reparation och underhåll av byggnader beräknas ej för förkrigsinkomståren samt ej heller för beskattningsåret i vidare mån än kostnaden förorsakats av eller eljest ägt direkt samband med de förhållanden som föranlett inkomstökningen eller med anordning som nödvändiggjorts av krigstillståndet. Värdeminskningsavdrag beräknas ej för förkrigsinkomståren. För beskattningsåret medges sådant avdrag endast i den mån värdeminskningen under detta år på grund av verkställd ny-, till- eller ombyggnad eller annan omständighet kan antagas hava varit större än under förkrigsinkomståren. Det må emellertid framhållas, att uthyrning varom här är fråga ofta föranleder skadegörelse eller slitning, som ej skulle hava uppkommit, om ej uthyrningen ägt rum. Sådant förhållande må, där ej hänsyn till detsamma tagits genom avdrag för reparation eller dylikt under beskattningsåret, beaktas vid beräkning av avdrag för värdeminskning. Har å andra sidan under beskattningsåret kostnad nedlagts för reparation eller underhåll, som under föregående beskattningsår blivit eftersatt och på den grund beaktats vid beräkning av värdeminskningsavdrag för det året, må avdrag för kostnaden ej ånyo medgivas.

3. Såsom *jämförelseinkomst* skall i regel upptagas medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren. Har den skattskyldige ej under båda förkrigsinkomståren innehafvt samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret, må såsom jämförelseinkomst i stället för medeltalet av inkomsterna för dessa år antagas annat belopp, som finnes skäligt. Har den skattskyldige ej innehafvt samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret under hela det förra men under hela det senare förkrigsinkomståret, skall i regel inkomsten för det senare året vara jämförelseinkomst. Har den skattskyldige ej innehafvt samma fastighet eller fastigheter som under beskattningsåret under något av förkrigsinkomståren i dess helhet, må beaktas resultat, som under förkrigsinkomståren eller något av dessa utvunnits av annan, vilken då innehafvt fastigheten. Vid denna jämförelse bör dock iakttagas den skillnad som må föreligga bland annat med hänsyn till det av de olika ägarerna i fastigheten nedlagda egna kapitalet.

För fysisk person, som av annan fastighet haft sin huvudsakliga försörjning, må jämförelseinkomsten ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

4. Ränta å minskning av *eget kapital* i fastigheten beräknas efter en räntefot av fem procent, ränta å ökning av sådant kapital efter en räntefot av sex procent. Ökning av eget kapital i fastigheten anses i regel hava ägt rum vid

avbetalning av skuld, som hänfört sig till fastigheten, samt vid nedläggande av eget kapital i samband med ny-, till- eller ombyggnad eller därmed jämförlig förbättring eller vid en mera omfattande nyuppsättning av inventarier för stadigvarande bruk å fastigheten eller dylikt, men ej om avbetalning skett av annan skuld än nu sagts även om denna varit intecknad i fastigheten.

till 8 §.

1. Såsom likartad med inkomst i form av tantiem m. m. anses exempelvis sådan inkomst av tjänst som utgår i form av lön eller annan förmån från rörelse, om och i den mån lönen eller förmånens belopp uppenbarligen påverkas av rörelsens resultat. I den mån ökning av sådan lön eller förmån får anses motiverad av ett större eller värdefullare arbete betraktas den följaktligen ej såsom likställd med inkomst av tantiem m. m.

2. I fråga om inkomst av tillfällig verksamhet såsom uppfinnare skall vad i punkt 7 av anvisningarna till 4 § stadgats beträffande yrkesmässig uppfinnarverksamhet äga motsvarande tillämpning.

3. Såsom jämförelseinkomst upptages i regel medeltalet av inkomsterna för förkrigsinkomståren av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet som avses i 8 § sista stycket. Är det uppenbart att detta medeltal ej utgör ett godtagbart uttryck för den skattskyldiges normala årsinkomst av sådant slag vid tiden närmast före krigsutbrottet, skall dock jämförelseinkomsten fastställas till annat belopp som med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligt. Har skattskyldig, vilken under beskattningsåret åtnjutit inkomst av tjänst, befordrats till eller eljest övergått till den ifrågavarande tjänsten efter krigsutbrottet, och skulle, om den skattskyldige redan dessförinnan innehåft den nya tjänsten, på grund därav för honom fastställts högre jämförelseinkomst än den för honom eljest gällande, skall jämförelseinkomsten skäligen jämkas med hänsyn härtill. Därest skattskyldig av inkomst som här avses haft sin huvudsakliga försörjning, må jämförelseinkomsten ej bestämmas till lägre belopp än 3 000 kronor.

Den vid taxering till krigskonjunkturskatt senast fastställda jämförelseinkomsten bör frångås endast om särskilda skäl därtill föranleda.

till 9 §.

1. Uppskattning av realisationsvinst vid avyttring av fast eller lös egendom sker enligt de regler som gälla för beräkning av sådan vinst enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, dock att i stället för priset vid förvärvet må avdragas egendomens uppskattade värde vid utgången av augusti 1939, om därigenom större förmån erhålles. Vid uppskattning av dylikt värde å fast egendom iakttages, att bevisning rörande dess storlek i regel ej kan åläggas den skattskyldige. Värdeökningen å egendomen efter nämnda tidpunkt bör följaktligen ej beräknas till högre belopp än som finnes med sannolikhet svara mot utvecklingen av den allmänna fastighetsmarknaden å orten. Från realisationsvinsten får avdragas realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom, därvid beaktas, att, om värdet vid utgången av augusti 1939 lagts till grund för beräkningen av realisationsvinsten,

värdet vid samma tidpunkt också skall läggas till grund för beräkning av realisationsförlusten, försåvitt värdet å den egendom förlusten avser då var lägre än kostnaden för förvärvet.

Inkomst av realisationsvinst beräknas ej för förkrigsinkomståren. Om skattskyldig mera regelbundet gör försäljningar, exempelvis av aktier, utan att dock yrkesmässig sådan verksamhet anses föreligga, kan beskattning av hela den realisationsvinst, som belöper på tiden efter krigsutbrottet, stundom te sig oskäligen. Jämkning av den taxerade merinkomsten bör i sådant fall ske genom avdrag med skäligt belopp, därvid emellertid märkes, att till utgångspunkt för avdraget bör tagas realisationsvinsten i sin helhet och ej blott den del av denna vinst som hänför sig till värdeökning efter krigsutbrottet, samt att även storleken av försäljningsvinster under de olika åren, som ej äro skattepliktiga, bör beaktas.

2. Till realisationsvinst enligt 9 § skall icke hänföras sådan intäkt, som enligt 2 § 1 mom. andra stycket skall inräknas i inkomst av rörelse.

3. Har uppkommen realisationsvinst vid avyttring av tillgång för stadigvarande bruk under beskattningsåret använts för inköp av tillgång liknande den avyttrade under sådana förhållanden att avyttringen och inköpet helt eller delvis skäligen böra betraktas som ett utbyte av en befintlig tillgång mot en annan, skall i motsvarande mån realisationsvinsten ej medräknas vid taxeringen till krigskonjunkturskatt. Har vid taxering till krigskonjunkturskatt ett föregående år tillämpning skett av motsvarande bestämmelse i då gällande författning, skall, därest den inköpta tillgången åter avyttrats under beskattningsåret, vid beskattning enligt 9 § så anses som om omedelbart avdrag för avskrivning å tillgången skett med det belopp som skatteeftergiften det föregående året avsett.

4. Har fastighet tagits i anspråk genom expropriation eller eljest avyttrats under sådana förhållanden att tvångsförsäljning till det allmänna måste anses vara för handen, och finnes det ej uppenbart, att avyttringen skulle ägt rum även om tvång icke förelegat, skall den genom överlåtelsen uppkomna realisationsvinsten icke anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §.

till 10 §.

1. Av 4 § 3 mom. framgår att, om en förvärvskälla inom rörelse utvisar inkomstökning och en annan inkomstminskning, inkomstminskningen skall i viss ordning avräknas från inkomstökningen. Av punkt 4 g) av anvisningarna till 4 § och tredje stycket av punkt 2 av anvisningarna till 5 § framgår att i förhållande mellan jordbruk och rörelse utjämning i vissa fall skall enligt särskilda regler äga rum i händelse den ena förvärvskällan utvisar inkomstökning och den andra inkomstminskning. Utjämning i särskild ordning skall enligt punkt 3 sista stycket och punkt 5 av anvisningarna till 6 § jämväl i vissa fall ifrågakomma i förhållande mellan å ena sidan skogsbruk, å andra sidan jordbruk, därest detta utvisar underskott, eller rörelse, därest denna utvisar inkomstminskning.

Beräkning av inkomstminskning beträffande skogsbruk förutsättes ej enligt denna förordning kunna ifrågakomma.

Beräkning av inkomstminskning beträffande annan fastighet förutsättes ej enligt denna förordning kunna ifrågakomma i annat fall än som avses i punkt 3 här nedan.

Avdrag för realisationsförlust vid avyttring av fast eller lös egendom medges enligt 9 § från realisationsvinst å sådan egendom men antages enligt denna förordning ej kunna ske i andra fall.

2. I övrigt skall avdrag för inkomstminskning under beskattningsåret å krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla medgivas vid den beskattningsbara merinkomstens bestämmande enligt följande föreskrifter.

Avdrag för inkomstminskning å rörelse, i den mån utjämning av densamma ej skett enligt de i punkt 1 första stycket angivna bestämmelserna, skall medgivas från inkomstökning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom. e), samt, till den del inkomstminskningen överstiger sådan inkomstökning och kan antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, från taxerad merinkomst å annan förvärvskälla.

Vad sålunda stadgats om inkomstminskning å rörelse skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om inkomstminskning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom. e), under iakttagande att avdrag för sådan inkomstminskning i första hand skall ske från inkomstökning å rörelse.

Med inkomstökning å rörelse avses här ovan den uppskattade merinkomsten minskad med det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Inkomstökning hänförlig till sådan inkomst, som avses i 2 § 1 mom. e), skall beräknas till skillnaden mellan inkomsten under beskattningsåret och motsvarande inkomst under ett antaget jämförelseår.

Med inkomstminskning å rörelse avses här ovan summan av den enligt punkt 10 av anvisningarna till 4 § beräknade uppskattade inkomstminskningen och ett belopp svarande mot det å rörelsen belöpande utjämningsavdraget. Beträffande inkomst som avses i 2 § 1 mom. e) skall inkomstminskning beräknas till skillnaden mellan inkomsten under det antagna jämförelseåret och inkomsten under beskattningsåret, dock under iakttagande att inkomstminskningen ej må beräknas till högre belopp än som erhålles vid motsvarande tillämpning av den för beräkning av taxerad merinkomst gällande regeln enligt 8 § sista stycket. Inkomstminskning som nu sagts skall antagas hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, i den mån det ej framgår såsom sannolikt att inkomstminskningen ej berott på sådana förhållanden.

Med inkomst som avses i 2 § 1 mom. e) under ett antaget jämförelseår förstås, där ej särskilda förhållanden till annat föranleda, medeltalet av inkomster av motsvarande slag under förkrigsinkomståren.

Beträffande inkomstminskning å jordbruk skall avdrag medgivas från taxerad merinkomst å annan förvärvskälla, i den mån inkomstminskningen skall anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §. Avdrag medgives i första hand från taxerad merinkomst av skogsbruk och, till den del avdraget

ej kan sålunda fullt utnyttjas, från taxerad merinkomst å övriga förvärvskällor, i sista hand från taxerad merinkomst av rörelse. Med inkomstminskning som nu sagts avses det belopp, som erhålles vid motsvarande tillämpning av de för beräkning av uppskattad merinkomst å jordbruk gällande reglerna. Emellertid skall, där jämförelseinkomsten fastställs till högre belopp än det som motsvarar den högsta inkomsten under något av åren 1937 och 1938, inkomstminskningen bestämmas med utgångspunkt från den högsta av dessa inkomster. I fall, då jordbruket för vart och ett av nämnda år utvisar underskott, skall inkomstminskning bestämmas med utgångspunkt från det minsta av de underskottsbelopp som något av åren utvisar. Om den skattskyldige ej haft ifrågavarande jordbruk under båda förkrigsinkomståren, må beloppet av inkomstminskning bestämmas efter grund som finnes skälig. Av inkomstminskningen skall en fjärdedel anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, därest ej den skattskyldige visar, att större del av inkomstminskningen berott på sådana förhållanden.

Vid tillämpning av vad ovan föreskrivits skall iakttagas, att, därest skattskyldig haft inkomstminskning å en krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla och inkomstökning å en krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla samt mellan dessa förvärvskällor finnes sådant samband att avräkning dem emellan framstår såsom särskilt naturlig, sådan avräkning i första hand bör ske, oaktat den skattskyldige även haft annan, krigskonjunkturskatt underkastad förvärvskälla, som utvisar inkomstökning. Vid bedömande i vad mån inkomstökning å krigskonjunkturskatt icke underkastad förvärvskälla skall anses föreligga bör jämförelse göras mellan den vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för beskattningsåret beräknade inkomsten av förvärvskällan och medeltalet av motsvarande inkomster under förkrigsinkomståren.

3. Beträffande avdrag för inkomstminskning under de beskattningsår, 1941—1944 års taxeringar till krigskonjunkturskatt avsågo, iakttages, att sådant avdrag skall medgivas från den merinkomst, som återstår sedan det i 10 § 1 mom. omförmälda avdraget för inkomstminskning i förekommande fall gjorts. Vid bedömande av inkomstminskningens storlek och övriga med avdragsrätten sammanhängande frågor skola de vid nämnda taxeringar gällande föreskrifterna äga tillämpning. Därvid märkes, att fråga kan vara aningen om sådan inkomstminskning, som vid 1941—1944 års taxeringar skulle avdragas innan taxerad merinkomst av visst slag fastställdes, eller om sådan inkomstminskning som fick avdragas enligt 10 § i förordningarna om krigskonjunkturskatt för åren 1941—1944. Avdrag medgives endast i den mån inkomstminskningen kan anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 §, under iakttagande tillika att avdrag för inkomstminskning å annan fastighet må medgivas allenast från taxerad merinkomst å samma förvärvskälla under beskattningsåret. Vid beräkning av inkomstminskning å viss förvärvskälla under de beskattningsår som 1942—1944 års taxeringar avsågo må ej vid tillämpning av 10 § 2 mom. hänsyn tagas till å förvärvskällan belöpande utjämningsavdrag. Vid bestämmande huruvida avdrag skall an-

ses hava utnyttjats vid tidigare års taxeringar skall bortses från det i 10 § omförmälda avdraget å 3 000 kronor.

Inkomstminskning å annan fastighet beräknas med motsvarande tillämpning av de för beräkning av uppskattad merinkomst å denna förvärvskälla gällande reglerna ävensom av vad ovan stadgats angående inkomstminskning å jordbruk för det fall att jämförelseinkomsten fastställles till högre belopp än medeltalet för förkrigsinkomståren. Inkomstminskning å annan fastighet skall anses hava berott på förhållanden som omförmälas i 1 § i den mån den uppkommit genom att bruttointäkterna under det beskattningsår varom är fråga i jämförelse med förkrigsinkomståren minskats på grund av att uthyrningsmöjligheter, som under normala förhållanden plägat vara för handen, under beskattningsåret ej kunnat utnyttjas på grund av det av krigstillståndet framkallade läget.

Avdrag som avses i denna punkt, med undantag för avdrag för inkomstminskning å annan fastighet, tillgodonjutes i första hand från taxerad merinkomst av förvärvskälla, å vilken inkomstminskningen uppstått. Återstående avdrag göres från taxerad merinkomst av rörelse och, i den mån avdraget ej såmedelst kan fullt utnyttjas, från summan av övriga taxerade merinkomster.

till 14—19 samt 21 §§.

1. Har värdet av lager av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, enligt uppskattning jämlikt punkt 4 b) av anvisningarna till 4 §, sedan sista förkrigsinkomstårets utgång nedgått och har den skattskyldige i sin balansräkning för beskattningsåret till en särskild varuförnyelsefond, avsedd för nedskrivning av lager som han haft för avsikt att anskaffa i det avyttrade eller eljest avgångna lagrets ställe, gjort avsättning för vilken avdrag ej skett vid beräkning av nettointäkten, skall efter därom framställt yrkande prövningsnämnd jämlikt 14 § besluta provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt under förutsättningar, som framgå av det följande. Har den skattskyldige redan för föregående beskattningsår fått provisorisk skattepåföring för dylik fondavsättning, kan ny avsättning givetvis avse endast den nedskrivning, som ej täckes av den mot den tidigare medgivna provisoriska skattepåföringen svarande fondavsättningen. Var lagret vid krigsutbrottet större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, må fondavsättningen avse lagerminskningen sedan krigsutbrottet, såsom om lagret vid denna tidpunkt varit lager vid sista förkrigsinkomstårets utgång.

Har fond av den skattskyldige betecknats såsom avsedd för användning ej allenast till nedskrivning av lagertillgångar utan till inköp av sådana för lagrets ersättande, skall fonden likväl anses uppfylla de i 14 § angivna villkoren. Avsättning till investeringsfond för ersättande av förkrigslager skall godkännas såsom förutsättning för provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt enligt nämnda paragraf, ehuru avdrag för densamma medgivits vid nettointäktens beräkning.

Det antages i det följande, att lagret vid utgången av augusti 1939 ej visats hava varit större än vid sista förkrigsinkomstårets utgång, samt att avsättning till varuförnyelsefond ej skett för föregående beskattningsår.

Vid bestämmande av den provisoriska skattepåföringen verkställs en summarisk uppskattning av vad det skulle hava kostat att vid beskattningsårets utgång anskaffa mot lagerminskningen svarande tillgång, s. k. ersättningslager. Skillnaden mellan denna kostnad och värdet av ersättningslagret, uppskattat till det belopp till vilket ersättningslagret enligt punkt 4 b) av anvisningarna till 4 § lägst må nedskrivas, utgör det belopp varå den provisoriska skattepåföringen enligt 14 § beräknas. Denna skattepåföring kommer alltså att avse det belopp, varmed ersättningslagret, om det anskaffats vid beskattningsårets utgång, skulle fått nedskrivas enligt denna förordning.

Har vid fastställande av beskattningsbar merinkomst för beskattningsåret eller tidigare beskattningsår avdrag åtnjutits för minskning av dold förkrigsreserv i avyttrade eller eljest avgångna lagertillgångar, skall dock motsvarande belopp — i förekommande fall minskat med belopp som vid taxering till krigskonjunkturskatt tillagts för återvinning av sådan reserv — avdragas från ovannämnda skillnadsbelopp. Det belopp, å vilket sålunda provisorisk skattepåföring må ske, begränsas givetvis även av fondavsättningens storlek. Att ytterligare begränsning kan ifrågakomma, då fondavsättning tillika skett enligt 15 §, framgår av punkt 2 här nedan. Den provisoriskt påförda skatten skall utgöra det belopp, varmed krigskonjunkturskatten skulle hava minskats, om det belopp, varå den provisoriska skattepåföringen sålunda beräknas, avdragits vid inkomstuppskattningen.

Om ett senare år ersättningslager anskaffas och med anlitande av varuförnyelsefonden i bokslutet för året nedskrives enligt grunder, som jämlikt punkt 4 b) av anvisningarna till 4 § skulle kunnat godkännas vid inkomstuppskattning för det året, skall enligt 21 § den på nedskrivningen belöpande skatten på framställning av den skattskyldige efter beslut av prövningsnämnd restitueras. Disponeras fonden för annat ändamål än anskaffning eller nedskrivning av ersättningslager, upphör i motsvarande mån rätten till restitution. Befinnes det att vid tidpunkt, som sedermera fastställs, förutsättningar för restitution av det provisoriskt påförda skattebeloppet eller del därav ännu ej föreligga, skall rätten till sådan restitution hava förfallit.

2. Rätten att enligt 15 § erhålla provisorisk skattepåföring genom avsättning av redovisad årsvinst eller besparade vinstmedel till prisfluktationsfond för att trygga sig mot förlust genom prisfall å inköpta men ej levererade varor avser endast det fall att varorna definitivt inköpts att senare levereras för visst till beloppet bestämt pris. Skulle, därest de varor avtalet avser hade levererats vid beskattningsårets utgång, varulagret hava bragts upp till större storlek än vid beskattningsårets ingång, bör iakttagas, att jämlikt punkt 4 b) av anvisningarna till 4 § rätten till nedskrivning är mera begränsad beträffande det överskjutande lagret än beträffande ersättningslagret.

Sker provisorisk skattepåföring för avsättning till prisfluktationsfond, medges provisorisk skattepåföring för avsättning till varuförnyelsefond enligt 14 § ej i större utsträckning än sådan skattepåföring skulle hava medgivits, därest de under beskattningsåret inköpta varor, som avsättningen till prisfluktationsfond avser, varit levererade vid beskattningsårets utgång.

3. Avsättning av kostnadsutjämningsfond som avses i 16 § kan ske av redovisad årsvinst eller besparade vinstmedel. Därest sådan fond ett följande år tages i anspråk för omkostnader, kommer för det året avdrag vid taxering till krigskonjunkturskatt för de ur fonden disponerade medlen ej att medgivas. I förekommande fall skall likväl så anses, som om avdrag skett vid taxering enligt denna förordning för det år då omkostnaderna ägt rum.

Restitution av provisoriskt påförd skatt medgives i första hand därest fondmedlen disponerats för sådana omkostnader som skulle hava varit avdragsgilla, om i stället andra medel använts för omkostnaderna. Dock må i fall, där kostnadsutjämningsfond ej tagits i anspråk för täckande av omkostnader som nu avses, restitution likväl medgivas, därest ett belopp, svarande mot de omkostnader för vilka fonden enligt sitt ändamål kunnat disponeras, tillägges vid inkomstuppskattningen enligt denna förordning för det beskattningsår då omkostnaderna ägt rum. Vad sålunda stadgats skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande restitution i fall, där kostnadsutjämningsfond ej avsatts men provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt det oaktat skett på grund av bestämmelserna i 20 § andra stycket.

Att i visst fall restitution kan ske även där kostnadsutjämningsfond ej använts för omkostnader som nu sagts framgår av 21 § sista stycket.

4. Enligt vad som framgår av punkt 4 d) av anvisningarna till 4 § kan skattskyldig vid uppskattning av inkomst av rörelse jämlikt denna förordning enligt vissa grunder erhålla avdrag för s. k. överpris eller merkostnad å tillgång för stadigvarande bruk. Har ej hela det i räkenskaperna gjorda avdraget kunnat sålunda godkännas vid inkomstuppskattningen, kan den återstående delen av avdraget likväl tillgodoräknas den skattskyldige för ifrågasvarande år genom provisorisk skattepåföring enligt 17 § efter yrkande av den skattskyldige. Den provisoriska skattepåföringen skall i dylikt fall avse det belopp, varmed krigskonjunkturskatten skulle hava minskats, om det i räkenskaperna gjorda avdraget i sin helhet medgivits vid inkomstens uppskattning.

När tillgången visas hava nedgått i värde under det, till vilket den i beskattningsavseende enligt denna förordning nedskrivits, må enligt 21 § restitution ske av så stor del av den provisoriskt påförda skatten som svarar mot den påvisade ytterligare värdeminskningen. Befinnes det att vid tidpunkt, som sedermera fastställs, tillgången alltjämt har ett högre värde än det, till vilket den i räkenskaperna för beskattningsåret nedskrivits, skall rätten till ytterligare restitution hava förfallit.

5. Har fartyg sålts för högre pris än det i beskattningsavseende gällande värdet utan att under beskattningsåret ersättas med annat fartyg, kommer vinsten att vid taxeringen inräknas i inkomsten av rörelse, medan, om annat fartyg under samma år anskaffats, vinsten oftast kunnat till stor del uppvägas av avdrag för värdeminskning. Avser säljaren att för köpeskillingen eller del av denna anskaffa nytt eller nya fartyg, kan han emellertid genom att på särskilt konto hos riksbanken insätta det belopp, han sålunda ämnar disponera, enligt 18 § erhålla rätt till provisorisk påföring av så stor krigs-

konjunkturskatt som belöper på den i den beskattningsbara merinkomsten ingående del av det insatta beloppet, som överstiger fartygets i beskattningsavseende enligt denna förordning gällande värde vid avyttringen, d. v. s. med det belopp, varmed skatten skulle hava minskats, om det överstigande beloppet avdragits vid uppskattning av inkomst enligt denna förordning.

Rätt till skatterestitution erhålles sedermera enligt 21 § i den mån det insatta beloppet användes för anskaffning av annat fartyg och i räkenskaper-na avskrivning å detta sker av beskaffenhet att kunna föranleda avdrag vid ifrågavarande beskattning. Om sålunda för ett senare beskattningsår, då annat fartyg anskaffats för de insatta medlen, avdrag för överpris sker i räkenskaperna och det befinnes att förutsättningarna för motsvarande avdrag vid taxering till krigskonjunkturskatt då föreligga, skall prövningsnämnden, i stället för att medgiva avdrag för detta beskattningsår, efter framställning från den skattskyldige besluta att restitution skall ske av den provisoriskt påförda krigskonjunkturskatt, som belöper på avdragets belopp. Därest fartyget sedermera nedgått till lägre värde än det, som återstår oavskrivet i beskattningsavseende enligt denna förordning, kan, i den mån motsvarande avskrivning skett i räkenskaperna, ytterligare restitution ifrågakomma, därvid reglerna i punkt 4 ovan erhålla motsvarande tillämpning.

Var fartyget vid avyttringen belastat med intecknad gäld och har i följd härav köpeskillingen ej i sin helhet insatts i riksbanken, må provisorisk påföring medgivas av så stor krigskonjunkturskatt som belöper på den i den beskattningsbara merinkomsten ingående del av det insatta beloppet, som överstiger fartygets i beskattningsavseende enligt denna förordning gällande värde minskat med ett mot gälden svarande belopp. Den provisoriska påföringen kommer följaktligen att beräknas på samma sätt som om fartyget icke varit intecknat och således hela köpeskillingen kunnat insättas i riksbanken. Vid restitution i dylikt fall skall iakttagas, att, om jämväl andra medel än i riksbanken insatta använts för inköp av nytt fartyg, dessa visserligen må inom ramen för nämnda gäldbelopp medräknas som köpeskillning för detta fartyg, som om medlen uttagits från riksbanken, men att restitution dock ej må beräknas för skatt å högre belopp än det i riksbanken insatta.

Har vid beräkning av beskattningsbar merinkomst enligt denna förordning avräknats belopp, som anses hava innefattat framtäggande av dold förkrigs-reserv i fartyg, får givetvis sådant belopp ej ingå i det å vilket provisorisk skattepåföring beräknas och bör följaktligen så anses, som om fartygets i beskattningsavseende gällande värde varit i motsvarande mån högre.

Vad nu sagts om belopp, som influtit vid avyttring av fartyg, skall också tillämpas å ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller annan tillgång för stadigvarande bruk i rörelsen.

Att i fall som avses i denna punkt särskilt förfarande kan ifrågakomma beträffande erläggande av provisoriskt påförd skatt framgår av 22 §.

6. Beträffande det i 19 § avsedda fallet kommer vad i punkt 5 här ovan anförts att i tillämpliga delar äga motsvarande tillämpning.

7. *Exempel* på tillämpning av 18, 19 och 21 §§. I samtliga exempel för-

utsättes, att utjämningsavdraget bestämts med utgångspunkt från jämförelseinkomsten.

a) Ett rederi har den 1 november 1944 för 900 000 kronor sålt ett ointecknat fartyg, då bokfört till 500 000 kronor men i beskattningsavseende nedskrivet till 400 000 kronor (som tillika var fartygets saluvärde vid utgången av augusti 1939). Köpeskillingen, 900 000 kronor, insättes i sin helhet å vederbörligt konto i riksbanken.

I inkomsten för beskattningsåret ingår vinsten $900\,000 - 400\,000 = 500\,000$ kronor. Förhållandena i övrigt antagas vara sådana, att rederiets beskattningsbara merinkomst överstiger 500 000 kronor. Rederiet kan då efter yrkande erhålla provisorisk påföring av så stor skatt, som belöper å skillnaden mellan 900 000 och 400 000 kronor, d. v. s. å 500 000 kronor.

Ett senare beskattningsår inköper rederiet ett nytt fartyg för 900 000 kronor och uttager då mot ställande av säkerhet för skatten hela det i riksbanken insatta beloppet. Det antages, att å detta fartyg avskrivning sker med 500 000 kronor samt att överprisavdrag skulle kunnat medgivas med 200 000 kronor. Det belopp, varmed den provisoriskt påförda skatten skulle hava minskats, om den beskattningsbara merinkomsten för beskattningsåret 1944 varit 200 000 kronor mindre, restitueras.

Det antages vidare, att vid tidpunkt, som sedermera fastställs, fartygets värde nedgått med ytterligare 150 000 kronor, för vilka värdeminskningssavdrag vid taxering till krigskonjunkturskatt ännu ej medgivits. Restitution medgives då med det belopp, varmed den provisoriskt påförda skatten skulle hava minskats, om den beskattningsbara merinkomsten för beskattningsåret 1944 varit ytterligare 150 000 kronor mindre.

Sammanlagt har alltså skatterestitution i två repriser beviljats för skatt belöpande på 350 000 kronor. Återstående skatt blir definitiv.

b) Förhållandena äro desamma som i exempel a) med den skillnad att rederiets beskattningsbara merinkomst antages uppgå till allenast 300 000 kronor. Rederiet insätter dock i riksbanken hela köpeskillingen 900 000 kronor.

Provisorisk skattepåföring kan då ske allenast å ett belopp av 300 000 kronor.

Restitution kan emellertid vid första restitutionstillfället ske på samma sätt som i exempel a), d. v. s. med skatt å ett belopp av 200 000 kronor.

Vid andra restitutionstillfället får däremot restitution ske allenast å ett belopp av 100 000 kronor, när provisorisk skatt påförts allenast för 300 000 kronor. I detta fall blir emellertid sålunda hela skatten för beskattningsåret 1944 restituerad.

c) Förhållandena äro desamma som i exempel a) men med den olikhet att rederiet antages av köpeskillingen i riksbanken insätta endast 600 000 kronor och att för inköp av det nya fartyget disponeras, jämte det i riksbanken insatta beloppet, 300 000 kronor andra medel.

Provisorisk skatt påföres då endast för ett belopp av $600\,000 - 400\,000 = 200\,000$ kronor.

Restitution sker vid första restitutionstillfället som i exempel a), d. v. s. beräknad å ett belopp av 200 000 kronor, men ytterligare restitution kan ej ifrågakomma.

d) Förhållandena äro desamma som i exempel a) men med den olikhet att fartyget vid avyttringen var belastat med intecknad gäld å 300 000 kronor. Rederiet insätter därför i riksbanken endast 900 000 — 300 000 = 600 000 kronor.

Provisorisk skatt påföres emellertid som i exempel a) för ett belopp av 500 000 kronor.

När det nya fartyget inköpes, disponeras för ändamålet de 600 000 kronor, som innestå i riksbanken, samt 300 000 kronor andra medel.

Restitution medgives som i exempel a).

e) Förhållandena äro desamma som i exempel a) men med den olikhet att fartygets värde vid utgången av augusti 1939 visas hava utgjort 550 000 kronor. Eftersom beloppet 150 000 kronor innefattar framtagande av en dold förkrisreserv, skall det ej ingå i den beskattningsbara merinkomsten (se 4 § 4 mom. första stycket). Det antages dock, att hela det vid försäljningen erhållna beloppet 900 000 kronor insättes i riksbanken.

I den beskattningsbara merinkomsten ingår vinsten i detta fall med endast 350 000 kronor.

Provisorisk skatt påföres för ett belopp av 350 000 kronor.

Restitution sker emellertid såsom i exempel a). Olikheten med nämnda exempel beträffande restitutionen inträder först om fartyget nedgår i värde under 550 000 kronor. Enligt exempel a) skulle nämligen, om fartyget i motsvarande mån nedgått i värde, restitution kunnat ske å ett sammanlagt belopp av 500 000 kronor, medan i nu föreliggande exempel restitution kan ske endast å ett belopp av 350 000 kronor.

f) Förhållandena äro desamma som i exempel a) i avseende å försäljning av fartyg och provisorisk skattepåföring.

Emellertid antages, att rederiet av det i riksbanken insatta beloppet, 900 000 kronor, ett senare beskattningsår disponerar endast 400 000 kronor till inköp av nytt fartyg, å vilket överprisavdrag skulle kunnat medgivas med 100 000 kronor. Det belopp, varmed den provisoriskt påförda skatten skulle hava minskats, om den beskattningsbara merinkomsten varit 100 000 kronor mindre, restitueras.

Det antages vidare, att vid tidpunkt, som sedermera fastställles, fartygets värde nedgått med ytterligare 150 000 kronor. Restitution medgives då med det belopp, varmed den provisoriskt påförda skatten skulle hava minskats, om den beskattningsbara merinkomsten för beskattningsåret 1944 varit ytterligare 150 000 kronor mindre.

Återstående skatt blir definitiv.

g) Förhållandena äro desamma som i exempel a) i avseende å försäljning av fartyg och provisorisk skattepåföring.

Det antages emellertid att det nyförvärvade fartyget betingar ett pris av 1 800 000 kronor, varav 900 000 kronor uttagas från riksbanken och lika stort

belopp disponeras av andra medel. Det antages vidare, att överprisavdrag för beskattningsåret 1946 kunnat medgivas med 400 000 kronor, och att vid tidpunkt, som sedermera fastställs, fartygets värde nedgått med 300 000 kronor under det belopp, som återstod efter överprisavdraget. Eftersom i detta fall köpeskillingen är dubbelt så stor som försäljningssumman för det gamla fartyget och blott hälften av köpeskillingen uttagits från riksbanken, medan hälften av fartyget förvärvats för andra medel, beräknas restitution som i exempel a), d. v. s. vid varadera tillfället med hälften av det belopp, som belöper å fartyget i dess helhet.

För den hälft av värdeminskningensbeloppen, för vilken restitution ej på nu angiven grund medgivits, kan, när det nya fartyget inköpts, om inkomsten för det då ifrågavarande beskattningsåret därtill förslår, erhållas omedelbart överprisavdrag med 200 000 kronor och provisorisk skattepåföring intill 150 000 kronor, varå restitution vid den senare tidpunkten kan beviljas.

h) Rederiet insätter av andra medel än sådana, som erhållas vid avyttring eller förlust av fartyg, i riksbanken 900 000 kronor, vilket belopp förutsättes ej överstiga den vid inkomstuppskattningen enligt denna förordning beräknade inkomsten för beskattningsåret. Provisorisk skattepåföring kan jämlikt 19 § ske för hälften av detta belopp eller 450 000 kronor.

Nytt fartyg anskaffas enligt samma antagande som i exempel a) och värdeminskningen försiggår även såsom där antagits. Restitution medgives då såsom i exempel a).

8. Beträffande de fall, som avses i punkterna 2 samt 4—7 här ovan, märkes, att förmån som där sagts ej må medgivas, där tillgång överförts mellan fysiska eller juridiska personer, mellan vilka intressegemenskap råder, under sådana förhållanden att det kan antagas, att transaktionen skett för att komma i åtnjutande av särskild förmån i beskattningshänseende.

F ö r s l a g

till

förordning med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1946 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg.

Härigenom förordnas, att vad i förordningen den 30 maj 1941 (nr 360) med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg stadgats beträffande fartyg, som förlorats under beskattningsår för vilket taxering ägt rum år 1940 eller skulle äga rum något av åren 1941 eller 1942, samt beträffande fartyg, som avyttrats under något av de beskattningsår, för vilka taxering skulle äga rum år 1941 eller år 1942, skall äga tillämpning även för det fall att förlusten timat eller avyttringen ägt rum under beskattningsår, för vilket taxering skall äga rum år 1946.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 mars
1945.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, RUBBESTAD, OHLIN, DANIELSON, ANDRÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om *krigskonjunkturskatt för år 1945, m. m.* samt anför därvid.

Inledning.

Inledningsvis torde få erinras om att krigskonjunkturskatt utgått för åren 1940—1944. Den senaste förordningen i ämnet utfärdades den 26 maj 1944 (nr 275) och avsåg merinkomster under år 1943 (motsvarande räkenskapsår). Det må vidare framhållas, att ifrågavarande beskattningsform från början anordnats så att dess slutliga effekt i beskattningshänseende skulle framträda först i samband med en vid skatteformens avveckling skeende slutavräkning.

Sedan jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 maj 1944 samma dag tillkallat bankdirektören E. Browaldh, professorn E. Lindahl, direktören N. W. Lundblad, professorn A. Montgomery, ledamoten av riksdagens första kammare, skattedirektören K. G. A. Sandström, ledamoten av riksdagens första kammare, kassören A. W. Strand och ledamoten av riksdagens andra kammare, hemmansägaren O. E. Werner att såsom sakkunniga inom finansdepartementet biträda med utredning rörande inadvartenser i nuvarande skattesystem, hava de sakkunniga — vilka antagit benämningen *1944 års allmänna skattekommitté* — igångsatt en allmän översyn av skattesystemet i anslutning till de lämnade direktiven. Därvid har kommittén funnit sig böra i första hand ägna uppmärksamhet åt krigskonjunkturbeskattningen. Kommittén har motiverat detta med att föreskrifter angående slutavvecklingen hittills icke meddelats, varigenom en viss osäkerhet och tvekan framkallats hos de av skatten berörda, och att det synts erforderligt att berörda förhållanden snarast möjligt avhjälpes. I enlighet härmed har kommittén utarbetat och med skrivelse den 8 december 1944 överlämnat betänkande med förslag till förfarande vid avveckling av krigskonjunkturbeskattningen (SOU 1944: 62).

Över förslaget hava efter remiss *yttranden* avgivits av *fullmäktige i riksbanken, kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, kommerskolle-*

gium (med överlämnande av yttranden från *samtliga handelskammare, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges redareförening och kooperativa förbundet*), *överståthållarämbetet, länsstyrelserna i samtliga län, centrala krigskonjunkturskattenämnden, mellankommunala prövningsnämnden samt kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering.*

I flera av de utav kommerskollegium överlämnade yttrandena har åberopats ett yttrande i ämnet, som avgivits av *delegerade utsedda av Sveriges industriförbund, Stockholms handelskammare, svenska bankföreningen och svenska försäkringsbolags riksförbund.*

Fråga om krigskonjunkturskatt för år 1945 samt om tidpunkten för skattens avveckling.

Kommittén. Kommittén, som ansett det icke ankomma på densamma att framlägga förslag om tidpunkten för krigskonjunkturbeskattnings avveckling, har uttalat att det likväl icke syntes tillrådligt att alltför länge uppskjuta avvecklingen. Kommittén har nämligen ansett det vara av vikt, att de produktionshämmande verkningar, som en skatt av detta slag måste antagas hava — särskilt vid ett även i övrigt högt skatteläge — icke tillätes bestå inför den kommande omställningsperioden efter krigets slut och de krav på effektiva åtgärder från näringslivets sida för svårigheternas övervinnande, som då måste ställas. Kommittén har även framhållit, att man icke kunde underlåta att fästa avseende vid de för varje år alltmer ökade svårigheterna att avgöra huruvida förefintliga merinkomster verkligen vore beroende på krig eller krigskonjunktur. Kommittén har emellertid, för att vinna en överskådlig formulering av i förslaget angivna författningsbestämmelser angående avvecklingsförfarandet och den därmed förenade avräkningen, sett sig nödsakad att arbeta med en viss antagen tidpunkt, efter vilken uppkomna mervinster icke skulle tagas till krigskonjunkturbeskattning, och har denna tidpunkt angivits till den 31 december 1944. Vidare har kommittén, som ansett under kriget skapade reserver böra tagas till beskattning genom att lagerökningarna uppräknades till efterkrigspris (E-pris), funnit skäligt räkna med en E-prisnivå motsvarande 125 procent av förkrigstidens prisnivå.

Remissyttrandena. Vid remissbehandlingen har rätt enighet om att en snar avveckling av krigskonjunkturbeskattningen i och för sig vore önskvärd. Däremot hava meningarna varit delade beträffande frågan om en avveckling borde komma till stånd redan nu. Flertalet remissinstanser har inskränkt sig till att framhålla angelägenheten av en snar avveckling utan att därvid angiva viss dag, till vilken avvecklingen borde anknyta. I åtskilliga yttranden har emellertid uttryckligen angivits, att avvecklingen borde ske per den 31 december 1944. I åter andra yttranden har gjorts gällande, att avveckling icke borde ske redan per nyssnämnda dag eller att beslut om avveckling i allt fall ännu icke borde träffas.

Vad angår det närmare innehållet i remissyttrandena beträffande nu förevarande spörsmål må vidare följande här nämnas.

Till en början må såsom typiskt för de yttranden, i vilka en snar avveckling förordas utan att viss dag för avräkningen föreslås, återgivas det av överståthållarämbetet avgivna yttrandet. *Överståthållarämbetet* har i denna del anfört:

Först må erinras om den relativt underordnade betydelse som krigskonjunkturskatten har ur statsfinansiell synpunkt och de ogynnsamma verkningar densamma enligt vad som samslämnigt omvittnats från företagarehåll haft för näringslivet. Om från influtna skattebelopp avräknas restitutioner på grund av kammarrättens och regeringsrättens utslag samt provisoriskt påförda skattebelopp, som kunna förväntas bliva restituerade, ävensom kostnader för taxering, uppbörd m. m. torde vad därefter kvarstår av skatten uppgå till belopp av relativt sett ringa storleksordning. Erfarenheten har jämväl visat, att de höga skattesatserna av näringsidkarna ansetts så avskräckande, att de för att undgå beskattning vidtagit åtgärder av sådan natur som icke kunna anses företagsekonomiskt välgrundade. Sålunda torde bl. a. onormala lagerökningar i syfte att framskjuta beskattningen hava förekommit. Vidare må framhållas de allt större svårigheterna för såväl de skattskyldiga som beskattningsnämnderna att avgöra, huruvida en eventuell merinkomst uppkommit på grund av förhållanden, föranledda av det pågående kriget samt den därav följande ojämnheten i beskattningen. Ju längre tid som förflutit sedan normala förhållanden rått desto större måste dessa svårigheter bli. Därjämte må framhållas, att det mycket krävande arbetet med taxeringen till krigskonjunkturskatt även torde hava i icke ringa mån förorsakat en minskad effektivitet i det övriga taxeringsarbetet.

De rättvisesynpunkter, som på sin tid föranledde införandet av krigskonjunkturskatten, förlora i styrka ju längre tid som förflutit sedan krigsutbrottet. Sambandet mellan en merinkomst och själva krigskonjunkturen blir som redan framhållits allt svårare att påvisa; ett ändrat driftresultat kan allt mera hänföra sig till den näringslivets utveckling, som gör sig gällande även under normala förhållanden. *Överståthållarämbetet* finner därför lika med de sakkunniga att en avveckling av krigskonjunkturskatten snarast bör äga rum.

En avveckling av krigskonjunkturskatten per den 31 december 1944 har uttryckligen tillstyrkts av *riksräkenskapsverket* samt *länsstyrelserna i Värmlands och Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Värmlands län har t. o. m. förklarat sig benägen att tillstyrka även en tidigare tidpunkt för beskattningens upphörande, förslagsvis 1943 års utgång. I fortsättningen har länsstyrelsen emellertid ifrågasatt, om icke krigskonjunkturskatten kunde bibehållas endast för intäkt av rörelse och möjligen även i fråga om realisationsvinster.

Centrala krigskonjunkturskattenämnden (majoriteten inom nämnden) har likaledes förordat en avveckling per den 31 december 1944. Nämnden har därvid anfört:

Enligt vad som framgår av uttalanden av vederbörande departementschef och bevilningsutskottet vid tiden för krigskonjunkturskatteförordningens tillkomst och under de första åren av dess tillämpning har emellertid förut-

satts, att krigskonjunkturbeskattningen skulle komma att bestå så länge krigskonjunkturen varade och att ett avräkningsförfarande skulle äga rum först sedan läget efter krigets slut stabiliserats. För ett bibehållande av krigskonjunkturbeskattningen ännu under en övergångsperiod efter krigets slut kunna vissa skäl åberopas. Enligt en allmänt accepterad uppfattning väntas nämligen de närmaste åren efter krigets slut i vissa betydelsefulla avseenden få samma karaktär som krigsåren. Varuknapphet kan fortfarande komma att råda inom stora områden av näringslivet till följd av otillräcklig import. En stark ökning i exporten liksom i byggnads- och anläggningsverksamheten kan medföra en utpräglad högkonjunktur. I ett sådant läge kunna uppenbarligen starka inflationstendenser uppstå. Priskontrollen skulle möta särskilda svårigheter, som av olika skäl t. o. m. kunna väntas bli större än under krigstiden.

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida krigskonjunkturbeskattningen under krigsåren verkligen haft den återhållande inverkan på prisstegringstendensen, som avsetts. Denna beskattningsform synes i många fall ha medfört stegringar i utgifter, exempelvis för reparationer och varulager, som snarast verkat uppdrivande på prisnivån. Krigskonjunkturskatten är så konstruerad att den uppenbarligen icke varit avsedd för tillämpning under en längre period. De ofta påtalade svagheter i krigsvinstbeskattningen kunna komma att göra sig i högre grad gällande under en efterkrigsperiod än tidigare under kriget. Svårigheten att avgöra, huruvida uppkomna mervinster orsakats av krigskonjunkturen, bliva också större ju längre tid som förflyter efter det antagna jämförelseåret. Det måste nämligen antagas, att näringslivets fortgående utveckling även under normala förhållanden skulle medföra en stegring av företagens inkomster, varför jämförelseinkomsterna — sedan numera sex år förflutit efter sista förkrigsinkomstårets utgång — i regel icke kunna anses giva ett rättvist uttryck för företagens normala förtjänstmöjligheter. De svårigheter, som äro förenade med omställningen av näringslivet med hänsyn till ett fredsläges betingelser, kunna även ökas väsentligt genom en kvarstående mervinstbeskattning. Industrin i allmänhet och exportföretagen i synnerhet torde ha svårt att uppgöra planer för övergången till fredsproduktion och för verksamheten efter kriget, så länge ovisshet råder om tidpunkten och sättet för krigskonjunkturskattens avveckling.

Ehuru principiella skäl kunna tala för en beskattning av mervinster även under de närmaste åren har nämnden funnit vissa olägenheter av den nuvarande krigskonjunkturbeskattningen så betydande, att en snar avveckling av densamma är önskvärd. Nämnden vill för sin del uttala sig för en avveckling av krigskonjunkturbeskattningen, så att i princip inkomstökning, som uppkommer efter utgången av år 1944, icke skall tagas till krigskonjunkturbeskattning.

Tre reservanter inom centrala krigskonjunkturskattenämnden hava ansett, att nämnden såsom sådan icke bort göra något uttalande beträffande den definitiva tidpunkten för krigskonjunkturskattens avveckling.

Suppleanten i nämnden, *professorn Lundberg* har för sin del funnit övervägande skäl tala för ett uppskov med avvecklingen av krigskonjunkturskatten. Lundberg har därvid anfört:

I själva verket torde man icke kunna frångå krigskonjunkturbeskattningen en stödjande betydelse vid prispolitikens genomförande. Från näringslivets sida har vid förhandlingar med priskontrollnämnden ofta häv-

dots, att förekomsten av en mervinstbeskattning verkat återhållande på lusten att utnyttja en knapphetssituation genom prisstegring. Man har sålunda ibland önskat avvisa en prisreglering med argumentet, att något intresse från företagens sida för uttagande av för höga priser överhuvud taget icke föreläge till följd av krigskonjunkturbeskattningen. Även om dessa synpunkter i någon mån överdrivits inför priskontrollnämnden, är det dock mycket sannolikt, att förekomsten av en hård mervinstbeskattning i många fall verkat återhållande vid prissättningen. Vilken roll krigskonjunkturbeskattningen spelat i detta hänseende, kan icke på något sätt fastställas; taxeringsutfallet säger uppenbarligen ingenting om detta. Krigskonjunkturbeskattningen har dock utan tvivel utgjort ett komplement till prispolitiken. Av särskild betydelse har krigskonjunkturbeskattningen därvid varit för de områden av näringslivet, för vilka en priskontroll av tekniska eller andra skäl icke kunnat genomföras eller varit i hög grad ofullständig. I viss mån kan förefintligheten av en krigskonjunkturbeskattning sägas ha varit en förutsättning för den allt mer skärpta prispolitik, som genomförts framför allt för de områden av näringslivet, som äro av direkt intresse ur konsument-synpunkt. En av en mervinstbeskattning ohämmad prisbildning på de icke eller i ofullständig grad prisreglerade områdena kunde — vid sidan om uppenbara orättvisor mellan näringsidkare inom olika områden — medföra en icke önskad snedvridning i prissystemet.

Med stöd av ovan anförda synpunkter kommer jag till slutsatsen, att en avveckling av krigskonjunkturbeskattningen icke bör ske med året 1944. År 1945 kan väntas få i stort sett samma karaktär som de föregående krigsåren och tillräckligt starka skäl ha icke förebragts för att eliminera det led i den ekonomiska politiken, som krigskonjunkturbeskattningen trots allt utgör. Såvitt man nu kan döma synes krigskonjunkturbeskattningen i dess nuvarande form däremot icke böra bibehållas under övergångstiden efter europakrigets slut. De påtalade bristerna i taxeringsförfarandet och framför allt de återhållande verkningarna på företagsamheten kunna under denna period bli så stora, att den nuvarande beskattningsformen måste slopas. Ett ställningstagande till denna fråga bör dock enligt min mening med fördel kunna framflyttas till 1946.

Delegerade för Sveriges industriförbund m. fl. hava uttalat, att en avveckling under alla förhållanden borde komma till stånd per den 31 december 1944. Till utveckling av sin ståndpunkt hava delegerade anfördt:

Huvudmotiven för skattens införande voro icke av statsfinansiell utan av psykologisk och penningpolitisk natur. Man utgick ifrån, att de allra flesta medborgargrupperna måste räkna med en sänkt levnadsstandard på grund av försämrade försörjningsmöjligheter till följd av kriget, och det syntes under sådana omständigheter icke försvarligt att låta enstaka medborgare erhålla särskilda fördelar tack vare den olycka för samhället, som kriget utgjorde. Av krigskonjunkturs framkallade oförtjänta merinkomster borde därför i möjligaste mån överföras till det allmänna. Härigenom avsåg man även att minska köpkraftsoverskottet och främja stabiliseringen av penningvärdet.

De skäl av psykologisk natur, som vid krigsutbrottet och tiden närmast därefter kunna anses ha talat för införande av denna beskattningsform, ha uppenbarligen alltmer förlorat i styrka och torde för närvarande göra sig gällande i mycket ringa grad. Vad man i främsta rummet åsyftade var att stävja osunt spekulationsintresse och till det allmänna indraga »gulaschvinster». Erfarenheten visar emellertid, att krigskonjunkturskatten

till den ojämförligt största delen antingen härflutit av en ur allmän synpunkt önskvärd mer- eller nyproduktion eller ock rent slumpvis belastat företag, vilka av en eller annan anledning råkat redovisa dåliga vinstresultat för jämförelseåren. För ett framgångsrikt bekämpande av de befarade osunda tendenserna inom affärslivet har den alltmer omfattande kontrollen över prisutvecklingen och andra åtgärder från samhällets sida visat sig vara vida effektivare än krigskonjunkturbeskattningen. Någon anledning att bibehålla denna beskattning såsom ett medel för bekämpande av osunda tendenser av angivet slag synes därför icke längre föreligga. Å andra sidan har den under kriget rådande varubristen å olika områden vållat samtliga medborgare svårigheter, i vilka allmänheten icke sällan kunnat spåra krigskonjunkturbeskattningens hämmande inverkan å varutillgången. Härtill kommer att på sätt även vederbörande departementschef framhållit (prop. 287/1942 s. 101) det icke kan bestridas, att, då en merinkomstbeskattning i allmänhet motiveras med att en viss förändring ägt rum i en rådande inkomstfördelning, motiven för densamma försvagas ju längre tid som förflyter från den tidpunkt då förändringen skedde.

I vårt yttrande den 17 februari 1943 över det då föreliggande förslaget till krigskonjunkturskatt för år 1943 gjorde vi gällande att med hänsyn till det ringa beloppet av den genom krigskonjunkturbeskattningen inflytande skatteintäkten i förhållande till nationalinkomsten, denna beskattnings inverkan å köpkraften måste anses minimal, i synnerhet om den såges i förhållande till de enorma skattebelopp, som på andra vägar indroges till det allmänna. Vi underströko vidare, att prisstegringar undvekes icke blott genom sparande samt omfattande varu- och prisregleringar utan även genom ökning av varutillgången, framför allt i den mån produktionsökningen kunde åstadkommas utan större nyinvesteringar enbart genom förbilligande rationaliseringsåtgärder. Det sagda gäller alltså med oförminskad styrka. De stabiliserande verkningar å penningvärdet, som krigskonjunkturbeskattningen må medföra, torde vara obetydliga i jämförelse med de med dess produktionshämmande egenskaper förbundna nackdelar, vilka göra sig gällande även i penningpolitiskt hänseende.

Beträffande krigskonjunkturbeskattningens statsfinansiella betydelse har otvivelaktigt en viss förskjutning i uppfattningen kunnat förmärkas i det att under krigsperiodens senare del de statsfinansiella skälen i stigande grad åberopats till stöd för dess bibehållande. Det förefaller emellertid tämligen uppenbart, att dessa statsfinansiella skäl icke äro av sådan styrka, att de kunna motivera bibehållande av en ur så många synpunkter olämplig beskattningsform. Det torde t. o. m. kunna ifrågasättas, om krigskonjunkturskatten överhuvud taget givit något nämnvärt netto, därest man beaktar den produktionshämmande inverkan, som redan skattens existens måste anses ha utövat, och de otvivelaktigt mycket stora kostnader för näringslivet och det allmänna, som det därav föranledda deklarations- och taxeringsförfarandet medfört.

Allt från början framställdes mot krigskonjunkturskatten den erinran, att beskattningsnämnderna redan förut vore starkt belastade och att det därför innebure uppenbara vådor att pålägga dem nya och krävande uppgifter, som skulle väsentligt inkräkta på deras arbete i övrigt. De taxeringstekniska svårigheterna ha på sätt kommittén framhållit ökat för varje år. Den arbetsbörda denna beskattning medför blir ock för varje år allt tyngre för såväl de deklarationsskyldiga som för taxeringsmyndigheterna. Trots det arbete, som nedlägges å taxeringen, måste resultatet därav materiellt sett bliva allt mer och mer otillfredsställande. Det ligger nämligen i sakens natur, att svårigheterna att avgöra, huruvida uppkomna merinkomster verkligen äro föranledda av kriget eller ej, öka i samma mån som förkrigsinkomstlågorna ligga allt längre

tillbaka i tiden. Med hänsyn till den utveckling, som städse äger rum på det ekonomiska området, torde en jämförelse med de inkomster, som intjänats för 7 å 8 år sedan, näppeligen tjäna till någon ledning vid bedömning av vad som skall anses utgöra ett företags nuvarande normala inkomst. De felbedömningar, som sålunda äro ofrånkomliga vid tillämpning av krigskonjunkturskatteförordningen, hur fullständig bevisning den skattskyldige än söker åvägabringa, framstå för honom som särskilt obilliga genom beskattningens konfiskatoriska karaktär.

Av alldeles särskild vikt ur såväl allmänna som företagsekonomiska synpunkter är att beakta verkningarna av krigskonjunkturbeskattningens bibehållande under den ömtåliga omställningsperioden till fredsförhållanden efter krigets slut. Såväl statsmakterna som näringslivets representanter ha som bekant ägnat frågan om åtgärder av skilda slag för övervinnande av de befaraade svårigheterna under denna period synnerlig uppmärksamhet. Om näringslivet icke skulle kunna verkställa de planeringar för effektivisering av produktion, handel och transportväsen, som utgöra en nödvändig förutsättning för en lyckosam framtid under fredliga förhållanden, utan den hämsko, ovissheten om tidpunkten för krigskonjunkturskattens upphävande innebär, komme de ansträngningar som icke minst från statsmakternas sida för närvarande göras i efterkrigsplanerande syfte säkerligen i stor utsträckning att icke leda till avsett resultat. Ett ytterligare bibehållande av denna beskattning skulle förty framstå såsom bristande konsekvens i statsmakternas handlande.

Om krigskonjunkturbeskattningen icke varit så utformad, att den skjutit ett flertal ur såväl företagsekonomiska som allmänna synpunkter utomordentligt betydelsefulla frågor på framtiden och för lösande därav hänvisat till ett avräkningsförfarande, som tidigare förutsatts skola verkställas viss tid efter krigets slut, föreläge ingen anledning till tveksamhet om krigskonjunkturbeskattningens omedelbara upphävande såsom ur alla synpunkter önskvärt och rationellt. Vad som gjort frågeställningen mera invecklad har varit nödvändigheten av ett avräkningsförfarande och de speciella problem detta aktualiserar. — — —

Att såsom förhållandena nu utvecklats sig bibehålla krigskonjunkturskatten till den avlägsna tidpunkt, då en prisstabilisering kan antagas ha inträtt, torde vara uteslutet. Väl torde från början hava förutsatts, att krigskonjunkturskatten skulle utgå jämväl under någon tid efter krigets slut och att avräkning skulle ske först sedan prisstabilisering ägt rum. Då räknade man emellertid otvivelaktigt icke med att kriget skulle pågå under en lång följd av år och ej heller med att förhållandena skulle bli sådana att krigskonjunkturskattens upphävande skulle bl. a. med hänsyn till lösningen av efterkrigsproblemen framstå såsom synnerligen angeläget.

Samma ståndpunkt, som hävdats av delegerade för Sveriges industriförbund m. fl., har intagits jämväl av *kommerskollegium* och flertalet av de hörda *näringsorganisationerna*.

Några myndigheter, som i princip uttalat sig för krigskonjunkturskattens avskaffande snarast möjligt, hava understrukit de olägenheter som vore förenade med en avveckling per den 31 december 1944.

Sålunda har *statskontoret* anfört:

Det förefaller statskontoret tveksamt, huruvida förutsättningar äro för handen att redan nu med någon större grad av säkerhet bestämma den prisnivå (E-prisnivå), som skall ligga till grund för det slutliga avräkningsför-

farandet. Kommittén har för sin del funnit skäligt räkna med en E-prisnivå, motsvarande 125 procent av förkrigstidens prisnivå enligt prisförhållandena i december 1938 eller augusti 1939. Detta innebär, på sätt kommittén framhåller, att man vid godkännande av denna beräkningsgrund fastslagit en däremot svarande försämrings av penningvärdet. I betraktande av den labilitet, som f. n. torde vara utmärkande för det allmänna löneläget, och de återverkningar, som mera betydande lönerubbningar i samband med förestående avtalsuppgörelser kunna erhålla å efterkrigspriserna, synes frågan om E-prisnivåns lämpliga avvägning knappast kunna på nuvarande stadium tillfredsställande besvaras, hur önskvärt detta i och för sig än kan anses vara.

Länsstyrelsen i Blekinge län har anfört:

En avveckling av krigskonjunkturskatten per den 31 december 1944, således medan kriget ännu pågår, är utan tvivel förenad med vissa svårigheter. Under de år taxering till krigskonjunkturskatt skett, hava taxeringsmyndigheterna i många avseenden varit hänvisade till sannolikhetsberäkningar vid taxeringens åsättande. Det vore önskvärt, att dessa beräkningar vid avräkningen bleve justerade med hänsyn till vad man då kunde veta rörande de faktiska förhållandena under efterkrigstiden. Skall avveckling av krigskonjunkturbeskattningen ske redan vid 1945 års taxering måste även avräkningen till huvudsaklig del grundas på sannolikhetskalkyler. Detta gäller i första hand i fråga om den prisnivå, som kan bli bestående efter kriget. En felbedömning av denna kan få synnerligen betydelsefulla konsekvenser för de skattskyldiga. Det är emellertid — även om man utgår från den förutsättningen att vårt land före ett fredsslut inte kommer in i kriget — likväl utomordentligt svårt att göra några säkra uttalanden i en så oviss, men för den slutliga krigskonjunkturbeskattningen av rörelseidkarna dock avgörande fråga som hur prisbildningen skall gestalta sig, när freden en gång kommer. Kommittén har således utan tvivel fullt fog för sitt uttalande, att E-priset bör fastställas med försiktighet.

Även i övrigt uppstå många problem, som bli så svåra att lösa på ett tillfredsställande sätt. Reglerna rörande lagervärderingen, sådana desamma nu utformats, komme säkerligen att vålla betydande svårigheter i tillämpningen. När det gäller att värdera varulagret vid beskattningsårets utgång möter man sålunda frågan, huru ersättnings- eller surrogatvaror av olika slag skola värderas. Man torde få förutsätta, att övergången till fredsekonomi sker på sådant sätt, att ekonomiskt användbara ersättningsvaror komma till nytta. Konsumenternas inställning till de olika slagen sådana varor lär emellertid ej med någon större säkerhet kunna beräknas på förhand. Möjligen kan man antaga att en del ersättningsvaror kunna hålla sig kvar i marknaden. Beträffande andra kommer måhända åtminstone i detaljhandeln förefintligt lager att säljas utan förlust, medan återigen en del ersättningsvaror förlora allt värde, så snart originalvaror finnas att tillgå. Felbedömningar i fråga om påräkneligt efterkrigspris för olika slags surrogatvaror kunna föranleda, att fiktiva merinkomster bli beskattade eller att av kriget orsakade merinkomster till kanske betydande belopp undgå krigskonjunkturbeskattning. Ytterligare kan framhållas, att ett stort antal skattskyldiga, som icke verkställt nedskrivningar till så låga lagervärden, som erhållas vid av skattekommittén angivna regler, skulle komma att beredas en allt för oförmånlig ställning vid det slutliga avräkningsförfarandet samt att skattskyldiga, vilka med säkerhet kunna räkna med inkomstminskning, när de skola ersätta tömda varulager eller förslitna maskiner och andra inventarier, knappast kunna få full kompensation härför, när slutavräkning sker innan möjlighet föreligger till sådan ersättningsanskaffning.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har framhållit, att en avveckling per den 31 december 1944 försvårades av att lagren ännu vore mycket krisbetonade. Om en avräkning skulle ske per nämnda dag borde enligt länsstyrelsens förmenande de skattskyldiga ävensom vederbörande taxeringsintendent tillförsäkras rätt att före 1946 års slut hos prövningsnämnden påkalla omprövning av de år 1945 åsatta taxeringarna.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har anført, att med hänsyn till det för närvarande flytande ekonomiska läget tidpunkten för en fixering av efterkrigsprisnivån ännu icke vore inne. Denna tidpunkt borde så nära som möjligt sammanfalla med tiden för slutavräkningsförfarandet. I avseende härå funne länsstyrelsen i likhet med de sakkunniga det vara av vikt, att avvecklingen av krigskonjunkturskatten företoges, så snart så funnes vara lämpligt. Det kunde då visa sig, att de för E-prisets och utjämningsavdragets beräkning nu föreslagna procenttalen behövde justeras, uppåt eller nedåt. Länsstyrelsen ifrågasatte därför bemyndigande för Kungl. Maj:t att vid en tidpunkt, som läge närmare slutavräkningsförfarandet, precisera E-prisnivån och ett därefter lämpat utjämningsavdrag.

Länsstyrelsen i Örebro län, som biträtt kommitténs förslag om en tidig avveckling av krigskonjunkturskatten, har understrukit att till de skäl, som talade emot en sådan avveckling, framför allt hörde den jämförelsevis stora osäkerhet, varmed de framtida förhållandena i fråga om prisutveckling m. m. kunde bedömas.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har anført, att det med hänsyn till det labila prisläget torde vara synnerligen vanskligt att redan nu fastlåsa den prisnivå, enligt vilken avräkningsförfarandet skulle ske.

Tanken att redan nu fatta beslut om en avveckling av krigskonjunkturskatten avvisas av *fullmäktige i riksbanken*. Fullmäktige hava till en början uttalat, att de i likhet med kommittén funne skäl tala för att statsmakterna redan i nuvarande läge i princip toge ställning till frågan om formerna för slutavräkningsförfarandet. Ett slutavräkningsförfarande förutsatte emellertid, att krigskonjunkturbeskattningen samtidigt upphörde. Ehuru avskaffandet av krigskonjunkturbeskattningen i dess nuvarande form vore ur vissa synpunkter motiverat, funne fullmäktige det olämpligt, att man i nu rådande osäkra läge skulle avhända sig möjligheten att senare fritt pröva frågan om skäl föreläge att uttaga en särskild skatt å de krigskonjunkturvinster, som kunde uppkomma under år 1945. Slutligt ställningstagande i denna fråga behövde icke ske förrän vid 1946 års riksdag.

Fullmäktige hava vidare anført:

Ehuru fullmäktige icke kunna tillmäta ett avskaffande av krigskonjunkturskatten i dess nuvarande form en betydelse ur penningpolitiska synpunkter, som motiverar dess bibehållande om andra, starka skäl tala däremot, vilja fullmäktige framhålla, att behov alltjämt torde föreligga av en skatt av krigskonjunkturskattens allmänna syftning såsom led i den inflationsbekämpande politiken. Såsom i årets statsverksproposition utvecklats synes man nämligen för den närmaste tiden efter krigets slut kunna räkna med

goda konjunkturen inom vissa industrier i samband med exportens återupptagande, ävensom för exempelvis rederinäringens vidkommande. Härvid bör observeras att denna exportkonjunktur i väsentlig omfattning kommer att vara avhängig av statlig kreditgivning till utlandet. De skäl av konjunkturpolitisk art, som motiverat krigskonjunkturskattens införande, komma att i lika hög grad göra sig gällande i angivna läge. Krigskonjunkturbeskattningen i dess nuvarande form synes därför icke böra avskaffas under annan förutsättning än att man på annat sätt kan nå de resultat i nyssberörda hänseende som skatten åsyftar samt är beredd att, därest så visar sig erforderligt, vidtaga härför lämpliga åtgärder.

Efter att hava erinrat om att man tidigare förutsatt att slutavräkningen skulle anstå till dess efter krigets slut mera stabila förhållanden inträtt samt att kommittén icke närmare motiverat valet av den antagna efterkrigsprisnivån, hava fullmäktige vidare anför:

För att nå avsett syfte med krigskonjunkturskatten samt för att undvika en ojämn belastning av skattdragarna bör enligt fullmäktiges mening den prisnivå, som lägges till grund för avräkningsförfarandet, nära ansluta sig till den verkliga nivån vid den tidpunkt, då den slutliga avräkningen äger rum. Under sådana förhållanden synes det fullmäktige för närvarande föreligga övervägande skäl för ett uppskov med slutavräkningen. Sålunda ha även de sakkunniga framhållit att det i viss utsträckning kan visa sig nödvändigt att vid en senare tidpunkt företaga jämkningar i den verkställda taxeringen, om denna skulle äga rum inom den närmaste tiden. Så t. ex. har kommittén uttalat, att det kan visa sig erforderligt att förlägga den slutliga värderingen av utländska fordringar och aktier till en senare tidpunkt än avräkningen skulle avse. Samma skäl som därvid beaktats av de sakkunniga göra sig gällande med avseende å varulager m. m. — — —

Fullmäktige, som även i vissa andra avseenden finna att de av de sakkunniga föreslagna värderingsgrunderna kunna göras till föremål för diskussion, anse det av anförda skäl under alla omständigheter nödvändigt att slutavräkningen tillsvidare uppskjutes, oberoende av om krigskonjunkturskatten skulle kunna upphävas inom den närmaste tiden. Såsom ovan anförts bör detta dock icke få förhindra att vissa grundläggande principer för avräkningsförfarandet redan nu göras till föremål för prövning.

En reservant inom fullmäktige, fil. dr Ivar Anderson, har uttalat, att enligt hans mening fullmäktige i sitt yttrande bort uttala sig för att avveckling av krigskonjunkturskatten skulle äga rum enligt kommitténs förslag och att slutavräkningen skulle ske i anslutning till 1945 års taxering till krigskonjunkturskatt.

Även ett par länsstyrelser hava uttalat sig mot ett omedelbart avskaffande av krigskonjunkturskatten.

Sålunda har *länsstyrelsen i Uppsala län* anför:

Länsstyrelsen har enligt sitt i kommittéförslaget å s. 60 återgivna tidigare yttrande uttalat, att krigskonjunkturskatten bör avvecklas, så snart normala tider åter bli rådande. Det förefaller emellertid tveklaktigt, att en återgång till normala förhållanden är att förvänta redan år 1945, och i varje fall torde en avveckling per den 31 december 1944 medföra stora svårigheter för såväl de skattskyldiga som skattemyndigheterna, framförallt beträffande värdering av surrogat- och ersättningsvaror samt utländska fordringar. Er-

sättningsvaror, som funnits vid denna tidpunkt men som senare försålt och icke ersatts, skulle vid slutavräkning vid denna tidpunkt antagligen bli för lågt värderade. Härigenom skulle krigskonjunkturbetonade merinkomster icke bli föremål för krigskonjunkturbeskattning. Detta skulle även bli fallet för sådana företag, som få stora vinster under återstoden av kriget. Å andra sidan skulle de företag, som tidigare åsatts krigskonjunkturskattetaxering, men som under de närmaste åren på grund av varubrist kunna påräkna inkomstminskning, få erlägga krigskonjunkturskatt för större merinkomst, än som uppkommit under krigsperioden i dess helhet. Vidare kan — därest kriget skulle fortsätta ännu en längre tid — en stor varuknapphet befaras och utan krigskonjunkturskatt torde prisstoppet under sådana förhållanden bli svårt att upprätthålla. — — —

Länsstyrelsen får såsom sin åsikt uttala att, om kriget ej slutar inom de närmaste månaderna, det synes tillrådligt att krigskonjunkturskatten — — — bibehållas tills vidare. Skulle emellertid kriget upphöra inom nämnda tid, har länsstyrelsen icke något att invända mot att avveckling verkställas per den ³¹/₁₂ 1944.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har funnit det önskvärt att krigskonjunkturskatten avskaffades snarast möjligt. De mervinster, som kunde uppkomma under de närmaste åren och som berodde på krigskonjunkturen, torde emellertid i stort sett kunna likställas med krigskonjunkturvinsten under åren 1940—1944 och borde liksom de träffas av skatt. Sedan bestämmelser om avvecklingsförfarandet givits, syntes därför böra tagas under överbäggande, huruvida icke i vissa fall en särskild skatt borde uttagas. Härför erfordrades emellertid en skatteform av annan konstruktion än den nuvarande krigskonjunkturskatten.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har uttalat, att frågan om krigskonjunkturbeskattningens avveckling måhända kunde anses väl tidigt väckt då kriget allttjämt påginge och de skäl, som föranlett införandet av denna beskattning, i huvudsak kvarstode oförändrade. Länsstyrelsen har vidare uttalat bl. a., att den omständigheten att det för varje år bleve svårare att avgöra, huruvida och i vad mån en merinkomst berodde på kriget eller därav föranledd konjunktur, dock vore av mera underordnad betydelse vid bedömande av frågan om beskattningens vara eller icke vara.

Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering (majoriteten inom kommissionen) har förordat att beslutet om tidpunkten för krigskonjunkturskattens avveckling uppskjutes. Kommissionen har härom anfört bl. a.:

När krigskonjunkturskatten vid krigets början infördes, förutsattes såsom naturligt, att en sådan beskattning skulle bestå så länge krigskonjunkturen varade. Då man numera har anledning att under den första tiden efter krigets upphörande i Europa och i alla händelser till slutet av innevarande år, räkna med nu rådande konjunktur, som blott med stora ansträngningar och genom användning av så extraordinära medel som ransonering, priskontroll, investeringskontroll o. s. v. kan förhindras övergå i öppen inflation, skulle det i och för sig svara till syftet med denna beskattning att icke låta den upphöra med beskattningen av 1944 års vinster. Ur konjunktursynpunkt skulle snarast skälen för ett bibehållande av krigskonjunkturbeskattning av det löpande årets vinster framstå starkare för närvarande än vid motsvarande tidpunkt för ett år sedan. Den nyligen genomförda räntesänkningen bidra-

ger, vad gäller aktievärden och andra realvärden, snarast till att skärpa behovet av finansiella åtgärder med konjunkturdämpande verkan. De fördelningspolitiska och statsfinansiella skälen för en krigskonjunkturskatt äga ungefär samma betydelse som för ett år sedan.

Häremot stå de av kommittén anförda skälen för en avveckling snarast möjligt av krigskonjunkturskatten. På enstaka punkter kunna i viss mån delade uppfattningar råda, särskilt vad gäller den relativa betydelsen av olika åberopade olägenheter och skadeverkningar, men kommissionen vill för sin del i anslutning till vad kommittén anfört uttala, att det med hänsyn härtill vore önskligt, om krigskonjunkturskatten kunde avvecklas tidigast möjligt. Större delen av dessa skäl för krigskonjunkturskattens avveckling förelåg emellertid även för ett år sedan. Svårigheterna att skilja de av kriget och av andra orsaker föranledda inkomststegringarna ökas likväl för varje år. — —

Vi befinna oss för närvarande i ett mycket obestämt läge vad gäller statens framtida finanspolitik, och den till årets riksdag framlagda statsverkspropositionen präglas av denna obestämthet. Kommissionen, som upptagit de aktuella finansfrågorna till utredning inom en särskild delegation, har ännu icke bildat sig en uppfattning om hur dessa frågor böra lösas. Det framstår i detta läge såsom önskvärt, att speciella frågor, såsom i detta fall frågan om krigskonjunkturskattens avveckling, icke upptagas isolerade utan så vitt möjligt inbegripas under en enhetlig bedömning av samtliga aktuella finansproblem. Blott inom ramen av en sådan enhetlig bedömning kan den av 1944 års bevillningsutskott uttalade uppfattningen om behovet av en ersättning för krigskonjunkturskatten, om denna skall upphöra, på ett rationellt sätt komma under omprövning. På grund härav når kommissionen — ehuru den som ovan sagts finner en avveckling av krigskonjunkturskatten böra ske snarast möjligt — den uppfattningen, att ett slutligt ståndpunktstagande till frågan om tidpunkten för krigskonjunkturskattens avveckling bör ske i sammanhang med dessa andra finansfrågor. Möjlighet till ett sådant rådtrum finnes, då beslut huruvida krigskonjunkturskatt skall uttagas på 1945 års vinster skulle kunna uppskjutas ända till 1946 års riksdag.

Kommissionen vill framhålla att ett sådant uppskjutande icke behöver förhindra statsmakterna från att omedelbart ta ståndpunkt till vissa specialfrågor rörande krigskonjunkturskatt på 1945 års vinster, därest sådan skatt skulle komma att utgå. Vid kommissionens diskussion av här framlagda remissutlåtande har särskilt pekats på frågan, huruvida personer på skogsbrukets område, som av staten ålagts tvångsproduktion, böra vara fritagna från beskattning av den mervinst, som härigenom kan uppkomma. Kommissionen har funnit skälen för ett tidigt beslut om sådant undantag vara vägande, vilket kommissionen, som i detta sammanhang dock icke kunnat taga slutlig ståndpunkt till detta spörsmål, velat anmäla.

Uppskjutes på sätt här förordats för fortsatt övervägande frågan om tidpunkten för krigskonjunkturskattens upphörande, vinnes även anstånd med ståndpunktstagande till vissa andra frågor. Dit hör i första hand spörsmålet, huruvida avräkningsförfarandet bör ske i omedelbar anslutning till krigskonjunkturskattens upphörande eller om avräkningen bör uppskjutas till en senare tidpunkt efter krigets avslutande, då de ekonomiska förhållandena hunnit mera definitivt stabiliseras och man med större tillförlitlighet kan bedöma i vad mån krigskonjunkturskatten medfört verkliga vinster. Utan att vilja föregripa ett senare övervägande i detta spörsmål vill kommissionen redan nu som sin mening uttala, att starka skäl synas tala för det förstnämnda tillvägagångssättet. Genom ett uppskov med avräkningsförfarandet vidmakthålles en osäkerhet rörande den slutliga skatteplikten, som måste

befaras ha verkningar på näringslivet, vilka äro oönskliga både för det allmänna och för de enskilda företagen. Denna synpunkt framstår desto betydelsefullare, eftersom den ekonomiska utvecklingen under efterkrigstiden sannolikt kommer att genomgå en hel följd av mycket särpräglade konjunkturlägen, av vilka måhända för en lång tid inget enda kommer att i högre grad motsvara vad man menar med en »normal» eller »stabiliserad» konjunktur. Ifall man av dessa och andra skäl komme att bestämma sig för att avräkningsförfandet så nära som möjligt bör ansluta sig till krigskonjunkturskattens upphörande, framstår det för kommissionen riktigast, att avräkningen i högre grad än kommittén förutsatt blir slutligt bindande, ej blott för staten utan även för de skattskyldiga.

Fem reservanter inom kommissionen (godsägaren C. G. Liedberg, fil. dr H. Nordenson, direktören G. Söderlund, direktören E. Wehtje och disponenten Hj. Åselius) hava avgivit ett särskilt yttrande och anfört bl. a. följande:

I nuvarande läge, då man blott med stora ansträngningar och genom användning av så extraordinära medel som ransonerings, priskontroll, investeringskontroll o. s. v. kan förhindra ytterligare försämring av penningvärdet, är det anledning att särskilt ställa frågan, hur detta konjunkturläge kan antagas bliva påverkat av krigskonjunkturskattens bibehållande, respektive dess avveckling. — — —

Den köpkraft, som de krigskonjunkturbeskattade få lämna ifrån sig under år 1946 om jämväl 1944 års inkomster beskattas, kan i alla händelser antagas komma att röra sig omkring 50 milj. kr. Sker en avveckling av skatten per den 31 december 1944, kommer härtill enligt kommitténs förslag och beräkning en nära tre gånger så stor summa, vilket betyder att inemot 200 milj. kr. skulle inflyta å detta konto under första halvåret 1946. Huruvida avvecklingen skulle komma att ge lika mycket, om den uppskjutes till en senare tidpunkt, är i varje fall icke säkert. Ej heller läser det nu kunna avgöras, huruvida den angivna köpkraftsindragningen är angelägnare då än i början av 1946. Om man har den uppfattningen, att man befinner sig i en farlig situation, böra motåtgärder vidtagas ju förr desto hellre. Ur den synpunkten borde den större köpkraftsindragningen vara välkommen redan 1946. Bekymret för hur det skall gå 1947, om man då nödgas avstå från en köpkraftsindragning på omkring 50 milj. kr., som man möjligen kunde förvänta sig av krigskonjunkturskatt å 1945 års inkomster, är ingen realitet. Till dess bör man nämligen, om det överhuvud behövs, ha hunnit besluta om en köpkraftsbindning på ett eller annat sätt, som långt bättre än krigskonjunkturskatten träffar den inflationsfrämjande efterfrågan.

Krigskonjunkturskattens betydelse i förhållande till de inflationistiska krafterna är emellertid icke uttömmande angiven genom det yttre måttet på den köpkraftsindragning, som därmed åstadkommes. Det är sannolikt, att en indragning av köpkraft från mera köplystna inkomsttagare än det fåtal rörelseidkare, som bli föremål för krigskonjunkturbeskattning, skulle vara av större effekt i motståndet mot inflation. Den höga beskattning av rörelsevinst, vartill krigskonjunkturskatten leder, ger i själva verket en kraftig impuls åt medelsdispositioner, som förstärka de inflationistiska krafterna och som eljest icke skulle ifrågakomma. Skatten hämmar vidare produktiva insatser av såväl kapital som arbetskraft, och genom merinkomstberäkningens anknytning till förhållanden, som ligga långt tillbaka i tiden, hindrar den utvecklingen på det ekonomiska området. Verkningarna härav äro på gott och ont, då man betraktar dem ur inflationssynpunkt. Påståendet att skatten verkar återhållande på företagens strävan till prisförhöjningar torde icke i nuvarande läge motsvara verkligheten. Prisstoppet har satt en övre gräns för produktpriserna; att företagen gå ned under denna nivå för krigskonjunkturskattens

turskattens skull torde vara sällsynt. Tvärtom ha de höga skattesatserna anförts som grund för högre prissättning än som eljest skulle varit fallet.

Det förda resonemanget ger vid handen, att krigskonjunkturskatten icke är något verksamt medel, när det gäller att motarbeta en inflationistisk utveckling. Avgörande är i stället, att man i den allmänna politiken och i det ekonomiska handlandet motstår frestelserna till utgiftsdispositioner och köpkraftsökningar, som icke motsvaras av nytillskott i varor och tjänster. Det kan icke vara riktigt att söka finna motiv för bibehållande av krigskonjunkturskatten — om vars avskaffande alla äro ense — i nyligen vidtagna åtgärder på penningpolitikens område, som kunna vara ägnade att förstärka de inflationistiska krafterna.

I enlighet med det anförda hava reservanterna förordnat, att krigskonjunkturskatten avvecklas per den 31 december 1944 i huvudsaklig överensstämmelse med de av skattekommittén föreslagna bestämmelserna. Enligt reservanternas mening borde beslut härom meddelas redan vid nu pågående riksdag.

En ledamot av kommissionen (direktören T. Hérnod), som varit förhindrad att deltaga i kommissionens beslut, samt två av de till kommissionens delegation för finans- och penningpolitiska frågor adjungerade experterna hava förklarat sig hysa samma uppfattning, som kommit till uttryck i reservanternas yttrande.

En annan ledamot, (riksdagsman O. E. Sandberg), som likaledes varit förhindrad att närvara vid kommissionens beslut, har ansett att kommissionen bort tillstyrka, att krigskonjunkturskatten avvecklades per den 31 december 1944 eller i alla händelser senast per den 31 december 1945.

Departementschefen. I årets statsverksproposition har under inkomsttiteln krigskonjunkturskatt preliminärt upptagits ett belopp av 50 miljoner kronor eller samma belopp, som beräknats inflyta å denna inkomsttitel under löpande budgetår. Det har härvid förutsatts, att frågan om grunderna för skattens uttagande skulle upptagas till slutlig prövning vid en senare tidpunkt. I enlighet härmed förordar jag, att förslag nu framläggas om krigskonjunkturskatt för år 1945. Beträffande skatteskalorna förordar jag, att dessa bibehållas oförändrade. Jämväl i övrigt torde den nya förordningen kunna, med visst undantag vartill jag senare återkommer, utformas i överensstämmelse med 1944 års förordning i ämnet.

I samband med frågan om krigskonjunkturskatt för år 1945 torde spørgsmålet om avveckling av ifrågavarande skatteform böra upptagas till diskussion.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har skattekommittén icke ansett det ankomma på kommittén att framlägga något förslag angående tidpunkten för avvecklingen. Kommittén har i denna del inskränkt sig till att framhålla, att det icke syntes tillrådligt att allt för länge uppskjuta den slutliga avvecklingen. I åtskilliga av de över kommittébetänkandet avgivna remissyttrandena har däremot framlagts förslag om en avveckling per den 31 december 1944.

Vid införandet av krigskonjunkturskatten förutsattes att det avräkningsförfarande, vid vilket den slutliga effekten i beskattningshänseende skulle framkomma, skulle äga rum först sedan kriget upphört och förhållandena hunnit något så när stabilisera sig. Detta program synes emellertid knappast kunna vidhållas. Med hänsyn till de olägenheter, som äro förenade med ifrågavarande skatteform och som framträda allt starkare ju längre tidsavståndet blir mellan det aktuella beskattningsåret och jämförelseåren, torde nämligen slutavvecklingen icke kunna uppskjutas till dess konjunkturläget återter sig normalt och stabiliserat.

Även om man sålunda torde hava anledning att genomföra slutavvecklingen under ett tidigare konjunkturskede än det, med vilket från början räknats, synes beslut likväl icke redan nu böra fattas om avveckling per den 31 december 1944. Ett sådant beslut skulle innebära, att man avhände sig möjligheten att senare fritt pröva frågan om krigskonjunkturbeskattning av merinkomster under innevarande år, vilket knappast synes lämpligt. Skälen för och emot en krigskonjunkturbeskattning av det löpande årets merinkomster torde nämligen bättre kunna bedömas vid en senare tidpunkt. Jag anser mig emellertid böra i detta sammanhang omnämna, att vid utformandet av åtgärder för tryggande av bränsleförsörjningen under nästkommande bränsleår även frågan om krigskonjunkturskattens fortvaro blivit föremål för överväganden. Befrielse från sådan skatt för merinkomst av skogsbruk under innevarande år har därvid ansetts utgöra en förutsättning för att skogsägarna skulle kunna i tillräcklig grad stimuleras till skogsavverkningar. Med hänsyn härtill synes det motiverat att i ett eventuellt förslag om krigskonjunkturskatt för år 1946 icke upptaga merinkomst av skogsbruk såsom till krigskonjunkturskatt skattepliktig inkomst.

Som av det sagda framgår anser jag mig icke böra förorda, att beslut nu fattas om avveckling av krigskonjunkturskatten per den 31 december 1944. Denna ståndpunkt innebär icke i och för sig, att jag ställer mig avvisande till tanken att redan nu pröva huvudprinciperna för det blivande avvecklingsförfarandet. Tvärtom anser jag det ur vissa synpunkter vara till fördel, om statsmakterna redan i nuvarande läge kunde i princip taga ställning till spörsmålet om formerna för slutavräkningsförfarandet. Emellertid torde med hänsyn till det för närvarande ovissa läget förutsättningar knappast föreligga för prövning av den viktigaste frågan i samband med avvecklingen eller frågan om den prisnivå, efter vilken avräkningen skall ske. Vid sådant förhållande synes det mest ändamålsenligt att låta tills vidare anstå jämväl med prövningen av övriga frågor rörande avvecklingen. Jag vill emellertid understryka, att spörsmålet om formerna för slutavräkningsförfarandet bör upptagas till prövning så snart läget det medger.

Vissa detaljfrågor rörande krigskonjunkturskatten för år 1945.

I den inom finansdepartementets skatteberedning utarbetade *promemoria*, som låg till grund för 1944 års förordning om krigskonjunkturskatt, anfördes bl. a. att man ett följande år borde överväga att något skärpa gällande

bestämmelser om rätt till avdrag för överpris å industriella inventarier, byggnader m. m., då skäl knappast syntes föreligga att i den utsträckning, som i praxis skedde, medgiva överprisavdrag ända ned till förkrigsnivå. Detta uttalande mötte icke någon erinran vid remissbehandlingen av promemorian.

I anledning av förenämnda uttalande anfördes i *propositionen nr 242 till 1944 års riksdag* (s. 56) följande:

I punkt 4 d) andra stycket av anvisningarna till 4 § uttalas, att beträffande industriella nybyggnader och nyanskaffade maskinutrustningar eller dylikt, som införlivas med vederbörande anläggningar för stadigvarande bruk, kan sådan omständighet, som bör föranleda större avdrag för överpris än som erfordras för nedbringande av det oavskrivna värdet å tillgången till en och en fjärdedel gånger priset vid utgången av augusti 1939, ofta anses vara för handen. I enlighet härmed har praxis i stor utsträckning godkänt en nedskrivning av ifrågavarande tillgångar till förkrigsnivå. En eventuell skärpning av bestämmelserna med hänsyn till prisutvecklingen efter kriget torde böra övervägas först med avseende å det beskattningsår, för vilket taxering verkställes nästkommande år.

Skattekommittén har i sitt betänkande anfört, att vid slutavräkningen nedskrivning å byggnader och inventarier tydligen icke kunde medgivas längre än till hyggnadens eller inventariernas E-pris. Denna strängare regel finge dock betydelse endast i det fall att tillgångar av angivet slag anskaffats under beskattningsåret före den taxering, vid vilken avräkningen ägde rum. Under tidigare år redan medgivna överprisavdrag komme icke att beröras av de skärpta bestämmelserna.

I vissa remissyttranden har nu förevarande spörsmål upptagits till behandling.

Sålunda har *länsstyrelsen i Uppsala län* anfört:

Kommittén har föreslagit en skärpning av de hittills gällande reglerna för överprisavdrag å industriella anläggningar, i det att även för dessa liksom för alla andra anläggningar överpris kan medgivas endast för den del av anskaffningskostnaden, som överstiger 125 % av förkrigspriset.

Länsstyrelsen anser denna skärpning vara fullt motiverad i fråga om sådana nyanskaffningar, som innebära utvidgning. För sådana anskaffningar, som äro att anse såsom ersättningar, borde rent principiellt fullt överprisavdrag medgivas, då i annat fall samma realtillgång vid slutavräkningen skulle komma att upptagas till högre värde än vid krigets början. Visserligen torde det i praktiken stöta på vissa svårigheter att uppdelat under kriget inköpta inventarier i ersättnings- och utvidgningsanskaffning, men en schablonmässig beräkning, baserad på under kriget medgivna normala värdeminskningssavdrag, torde kunna leda till ett någorlunda tillfredsställande resultat.

Länsstyrelsen i Örebro län har likaledes ifrågasatt, om det icke vore riktigare att vid ersättningsanskaffningar medgiva avskrivning till förkrigspris i stället för efterkrigspris.

Mellankommunala prövningsnämnden har i denna del anfört:

I fråga om tillgångar för stadigvarande bruk har kommittén föreslagit, att avdrag för överpris som regel skall medgivas ned till 125 % av förkrigsvärdet. Enligt nämndens uppfattning torde dock överprisavdrag i fråga om er-

sättningsanskaffningar i enlighet med denna beskattnings principer böra medgivas ned till förkrigsvärdet. Nämnden föreslår därför, att tillgångar för stadigvarande bruk må nedskrivas till förkrigsvärdet om de utgöra ersättningsanskaffningar och till 125 % av förkrigsvärdet i övriga fall.

I praktiken kan det särskilt hos företag med stort maskinbestånd ibland vara svårt att draga gränsen mellan ersättnings- och utvidgningsanskaffningar, men i många fall torde företagens gränsdragning vid tidigare taxeringar i samband med beräkning av merinkomst på grund av utvidgning av rörelsen kunna vara till vägledning vid taxeringen till krigskonjunkturskatt år 1945.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har ansett att, om avveckling av krigskonjunkturskatten skedde per den 31 december 1944, den föreslagna omläggningen icke borde vidtagas. Länsstyrelsen har därvid anfört:

För den händelse att krigskonjunkturbeskattningen kommer att avvecklas från och med 1944 års utgång torde det vara lämpligt att bibehålla hittills tillämpade principer även för beskattningsåret 1944. De skäl, som kunna åberopas för att nedskrivningen bör begränsas till 125 % av förkrigskostnaderna, hava jämväl förefunnits vid de senaste årens krigskonjunkturskattetaxeringar. Vissa skattskyldiga torde i de fall, där bindande kontrakt upprättats, redan vid 1944 års krigskonjunkturskattetaxering hava medgivits fullt överprisavdrag å byggnader, som varit avsedda att uppföras under år 1944. Då det är önskvärt, att bestämmelserna för krigskonjunkturskattetaxeringen i möjligaste mån bliva likformiga under hela taxeringsperioden, föreslår länsstyrelsen, att någon ändring ej genomföres beträffande rätten att åtnjuta avdrag för överpris å byggnader och inventarier.

Beträffande merinkomst på grund av anställning å handelsfartyg stadgas i 2 § 2 mom. 1944 års förordning om krigskonjunkturskatt, att från skattskyldighet undantages den som är anställd såsom befälhavare å eller tillhör besättningen på handelsfartyg, såvitt angår inkomst av sådan anställning.

I anledning av en vid årets riksdag i andra kammaren framställd, den 21 sistlidne februari besvarad interpellation rörande, bland annat, tillämpningen av nyssnämnda bestämmelse med avseende å delägare i fraktskutor — därvid påtalats att sådana delägare taxerats till krigskonjunkturskatt ej blott för andel i rörelsevinst utan även för uppburen hyra och krigsriskersättning — inhämtades yttrande i ämnet från *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*. Länsstyrelsen anförde därvid:

I fråga om taxering till krigskonjunkturskatt för delägare i fraktfartyg förklaras det av interpellanten klandrade förhållandet med att krigsriskersättning liksom hyra måste hänföras till delägares inkomst av rörelse. Merinkomsten skall sålunda, i den mån den anses bero av krigsförhållanden, beskattas till krigskonjunkturskatt, medan likartad merinkomst för icke-delägare räknas till tjänst och fritages från beskattning.

Länsstyrelsen anser det emellertid mindre angeläget och icke lämpligt att nu, då beskattningen till krigskonjunkturskatt får anses vara under avveckling, göra berörda frågor till föremål för författningsändringar, särskilt som frågan knappast kan behandlas fristående utan måste ses i samband med motsvarande förhållanden inom fisket.

Departementschefen. På grund av stadgandet i punkt 4 d) andra stycket av anvisningarna till 4 § i 1944 års förordning om krigskonjunkturskatt (däremot svarande stadganden i de äldre författningarna) har i fråga om industriella nybyggnader och nyanskaffade maskinutrustningar eller dylikt, som införlivas med vederbörande anläggningar för stadigvarande bruk, praxis i stor utsträckning godkänt en nedskrivning till förkrigsprisnivå. Med hänsyn till prisläget torde skäl emellertid föreligga att vid årets taxering till krigskonjunkturskatt tillämpa mera restriktiva bestämmelser härutinnan. Som regel torde sålunda avdrag för överpris icke böra medgivas med större belopp än att det återstående oavskrivna värdet å tillgången nedbringas till en och en fjärdedel gånger det pris den kan anses hava betingat vid utgången av augusti 1939. Denna skärpta regel torde dock, såsom i vissa remissyttranden framhållits, icke böra tillämpas med avseende å tillgångar, som utgöra ersättningsanskaffning för före krigsutbrottet befintliga tillgångar av samma slag.

Vad härefter angår taxeringen av delägare i rederi torde jag få erinra om att enligt punkt 9 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen hyra och krigsriskersättning, som uppburits av skattskyldig som nyss nämnts, skola hänföras till intäkt av rörelse och sålunda i förekommande fall bliva föremål för krigskonjunkturbeskattning. I den mån krigsriskersättningen icke utgör skattepliktig intäkt enligt statsskatteförordningen (jfr prop. nr 187 till innevarande års riksdag) blir ersättningen emellertid icke heller skattepliktig enligt förordningen om krigskonjunkturskatt. Att nu införa ytterligare bestämmelser om skattefrihet för delägare i rederi synes däremot icke tillräckligt motiverat. Det bör även framhållas att den för vederbörande fastställda jämförelseinkomsten innesluter jämväl uppburen avlöning, varför eventuella bestämmelser om skattefrihet vid krigskonjunkturbeskattningen för den del av merinkomsten, som åtnjutits i form av avlöning, skulle medföra vissa svårigheter vid taxeringsarbetet.

Hemställan.

Inom finansdepartementet har i enlighet med vad i det föregående anförts upprättats förslag till *förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945*. Förslaget överensstämmer, med de jämkningar som betingas av att författningen avser ett nytt års taxering, med 1944 års motsvarande förordning, dock att bestämmelserna angående avdrag för överpris å industriella nybyggnader m. m. utformats i överensstämmelse med det förut sagda, varjämte den i 30 § 4 mom. angivna tidpunkten för översändande till de skattskyldiga av utdrag ur krigskonjunkturskattelängden m. m. framflyttats från den 10 till den 15 januari.

Vidare har förslag upprättats till *förordning med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1946 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg*. Den ge-

nom förordning den 30 maj 1941, nr 360, medgivna rätten att fördela ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg på en femårsperiod respektive att upptaga ersättningen såsom intäkt under visst eller vissa år inom perioden torde nämligen böra utsträckas att gälla även i de fall, då förlusten timat eller avyttringen ägt rum under beskattningsår, för vilket taxering skall äga rum år 1946.

Föredraganden hemställer härefter, att de sålunda upprättade förslagen till

dels förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945,

dels förordning med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst år 1946 av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg

måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Ericsson.